

יומו של האריה המכונף

סילו

סיפורים קצרים

כבר משעות הבוקר המוקדמות הסתובבתי בין משרדי היבוא שפעלו בדוכני השוק. ברק-אל-מפתלה נעלם מהסביבה ואיש לא ידע לתת שום מידע אודותיו. עם זאת, מוכר פירות זקן אמר שראה את ברק עוזב את האזור הצהוב של העיר שלושה ימים קודם לכן ושמע מספר שמועות מבלבלות אודותיו. בפתק שהניח בכף ידי, מוכר הפירות ציין נקודה במל'ינגד'סי. כך, יצאתי לכיוון הכיכר המרכזית נאבק ברוכלי יוגורט, נפחי נחושת וסוחרים; לאחר מכן, נחתי ושתיתי תה בבית קפה, מסרב לנרגילות ולקפה; לבסוף, פניתי לכיוון תחנת האוטובוסים בה מצאתי מונית. לאחר נסיעה ארוכה הרכב השאיר אותי מול בית חד-קומתי גדול מידות. שם יכולתי לקרוא על שלט ברונזה: "בית מעבר".

סמוך אל הדלת קיבלתי את המידע אשר חיפשתי. "הוא בפנים", נאמר לי. מפלס את דרכי דרך קהל דואב, הצלחתי להגיע לחדר ענק. מעגל אנושי גדול הקיף ארון קבורה בעל מכסה פתוח הנתמך בקורת עץ אשר שיווה לו מראה של פסנתר כנף. ליד הארון, איש שמן קרא תפילות בקול רם, ומדי פעם הגברים בקהל הגיבו בקול. האיש הכניס מדי פעם את ידו הימנית לארון המתים, כאילו לסדר את הבגד או אולי את תכריכים של הנפטר. התקרבתי עד אשר מצאתי את עצמי קרוב מאוד אל מרכז ה. אז הבנתי שהאיש מנסה להרגיע את המת-כביכול שנאבק להרים את ראשו. ברק-אל-מופתלה שכב ממש מתחת לאפי עם ראש חבוש, גונח חלושות. נראה כי עבר תאונה קשה והיה בשלבי גסיסה אחרונים.

האירועים התפתחו במהירות. נער הגיע עם בקבוק אותו מסר לאיש השמן והוא, ללא היסוס, הסיר את הפקק. הוא פתח את פיו של ברק ורוקן לתוכו את תוכנו. מיד אחר כך, בידו האחת דחף את הלסת ובידו השנייה לחץ על נחיריו של הגוסס. לא הייתה זו תנועה גסה אלא רכה ועדינה. מביט אל קבוצת קרובי המשפחה, הניע האיש את ראשו של ברק ימינה ושמאלה באמצעות אחיזה באפו. לאחר זמן מה, הוא טיפס על כיסא שנמסר לו, ובחוסר יציבות רכן עמוק אל תוך הארון. הוא עוד עשה כמה בדיקות עד שהחליט לרדת. בשלב זה, איש הדת, שבע רצון על עבודה שנעשתה היטב, פרש מהחדר בסבר פנים חמור והליכה זקופה המתאימה לנסיבות. היה זה האות ששבר את סכר הרגשות שנחוו עם מותו של חבר יקר. עמדתי בצד, חמור סבר, כאשר הבכי התפשט בין הנוכחים, מבלי להפסיק לרגל אחר העיניים הירוקות והלחות של בתו של ברק. היא, כצאצאית יחידה, אישרה את המתת החסד של אביה, ומבין תוכניות ההכחדה השונות, ידעה לבחור את המשובחת ביותר.

בצהריים, הבוצרים התמקמו בצל הגפנים העבותות ביותר. לאחר הארוחה הם ניסו לנמנם מעט. יותר מ-40 מעלות צלזיוס כפו דממה על הציפורים והסוסים המנומנמים במכלאותיהם. המשאיות והטרקטורים על עגלותיהם המתינו מוגנים בסככותיהם. רק משב רוח קלוש הניע כמה עליים בכרם וקול המיית המים באמות ההשקיה נשמע אך בקושי. היה זה אחר צהרים יבש וחם באופן אכזרי, אחר צהרים המוכר רק למי שחי תחת הכחול העז של שמי המדבריות למחצה. כל אדם על סף מכת חום מחניקה היה יכול להישבע כי שומע הוא את רשרוש השמש המכה באדמה החרוכה. ואף על פי כן, אני ראיתי איך טיפוס מוזר חצה שורת גפנים עד שהגיע לסמטה רחבה; איך כלבו הנאמן עקב אחריו במרחק מטרים ספורים; איך הוא הפשיל את מכנסיו וחשף את ישבנו השטוח לקרינה; איך בכריעה פלט ג'לי כהה, מטפטף, שהתערבב באבק; איך העיסה התקשתה במהירות ואיך הכלב פער את פיו בדיוק של מחפר מכני והרים חתיכה מוצקה ומושלמת.

יכול להיות שהייתי קרוב לעילפון בגלל החום או, לכל הפחות, מחוסר זרימת דם למוח, שכן לרגע ראיתי את השמש כבועה שקופה. ואז, הישבן הבהיק וגופיהם של הכלב ואדונו נותרו דוממים בעמדות המגוחכות שלהם. לא משב רוח, ולא הרחש הקל של אמות ההשקיה, לא פעימת לב, לא חום ולא תחושה... הדממה הגדולה פרצה מתוך עילת המזרות.

אחר כך, זרימת הקיום העצלה החייתה את הנמלים ואת הלטאה החמקמקה. צהלת סוס רחוקה סימנה שהגעתי שוב לארץ ההתרחשויות... לכן הרמתי את דלי הבציר ועם מזמרת גיזום התחלתי לקצור אשכול אחר אשכול, נישא על גבי אושר שהתרחב במעגלים קונצנטריים.

הקלד את התשובה!

איך המחשב כתב שירה מעצמו, הוא דבר שסיקרן אותי במשך זמן רב. העניין הוא שזה נהג לקרות בדיוק ברגע שלא הייתי נוכח. אבל היום הצלחתי להתחקות בבהירות אחרי עקבות האשם. לא עוד, יקירתי; לא עוד, TZ-28300 טיפשה!

עד לפני רגע, הכל היה בסדר. שתיתי קפה ותפעלתי את מכשירי המעבדה. לזובו ישן, כהרגלו, על שטיח בפינת החדר. בעבודתי בחדר הניסויים יחד עם מכשור וחומרים, נעזרתי למחקר בתוכנה המתמחה בכימיה על גבי ה-TZ-28300. עסקתי ברצף פעולות בו המחשב שאל: "זה ניתך בקלות?" ואני הקלדתי "לא". אז המחשב בחן חלופות והעלה הצעות על גבי נייר רציף כך שהמידע נותר מודפס לצורך בדיקות נוספות.

- זו כנראה תרכובת יונית. האם היא מתמוססת?
- כן
- מצא את החומציות וציין אם מדובר בחומצה, בסיס או חומר ניטרלי. הקלד את התשובה!
- זה ניטרלי.
- זה מלח ניטרלי. גלה את המתכת שהוא מכיל על סמך בדיקת הלהבה. יש לך תשובה?
- כן
- המשך לקביעת הרדיקלים. אם נראה משקע לבן כאשר מוסיפים בריום כלוריד, הרדיקל הוא סולפט. אם נראה לבן כשמוסיפים כסף חנקתי, זה כלוריד. אם הוא פולט פחמן דו חמצני בחימום, זה קרבונט. חבר את המתכת והרדיקל כדי לגלות את שם התרכובת. הקלד את התשובה!

יצאתי אל חדר סמוך לחפש כלי פורצלן בשביל להמשיך בניסויים. אבל, כפי שכבר קרה בפעמים קודמות, שמעתי את זמזום ההדפסה ושבתתי בריצה. המדפסת טרפה נייר לבן מצד אחד ופלטה אותו מודפס מהצד השני. מול עיניי חובר רצף שלא יכול היה להיווצר על ידי התוכנה איתה עבדתי. ה-TZ-28300 שילבה נתונים כימיים עם מידע אישי וקטעי אנציקלופדיה ששמרתי במחשב. ואולם, חוסר העקביות הזו לא היה עניין חריג. שניים או שלושה אזורי זיכרון שפתאום התערבבו על ידי פקודת "merge" יכלו לגרום לתופעה כזו. רק שפקודה כזו צריכה להיות מוקלדת על ידי ולא זה היה המקרה, כל שכן בהעדרי. בנוסף, השילוב היה צריך לעבור דרך עיבוד תמלילים של בינה מלאכותית, כפי שקרה בכל אחד מהעיבודים הכימיים המודפסים. יותר מידי טעויות בכיוון מאוד מסוים! נתתי למטרים על גבי מטרים של נייר מודפס להיפלט עד הופיעו כמה דפים קריאים:

כל פרח הוא תמיד פנרוגמי.
לעומת זאת את, מריה בריחידיטה,
(טלפון 9421318, רחוב ארסה 2317),
הנך לפעמים אבסורדית ומעודנת;
תוססת, ערמומית ומוצפנת!

במבחן הלהבה אתבונן
בנחשתך הירוקה,
בליטיום שלך, וורוד עם נגיעה של דם,
בסטרונצים האדום עמוק.
מונוגמית עיקשת ובלתי ניתנת לצמצום!

לא כל מתכת הופכת בלתי ניתנת לצמצום,

ולא כל החוב דליק בחמצון.

אני חייב:

בבית המרקחת, אבקת ברזל דקה

ובמכולת, אוכל לכלב.

קפצתי אל המדפסת וניתקתי אותה. כך ש-"במכולת, אוכל לכלב", אה? המכונה, בהקשרים החופשיים שלה, הראתה לי את הכיוון. על כן אני שב וחושב לעצמי: "לא עוד, יקירתי; לא עוד, TZ-28300 טיפשה!". אני אנקוט בצעדים, אבל אעשה את זה צעד אחר צעד וללא טעויות.

דבר ראשון, אני מתחיל בכיבוי של המערכת; ממתין כמה רגעים... ושב להדליק את הכל. נשמעת נקישה, "קליק". הכונן הקשיח מתחיל להסתובב בזמן שהדיודות הזוהרות קורצות לי. אני מתקין את תוכנת הכימיה. הכל מגיב, הכל תקין. אני קם מהכיסא ויוצא בנקישות עקבים לחדר הסמוך. בהיותי כבר שם, אני סוגר את הדלת כמעט עד הסוף; קצת מסתובב בחדר ושב על בהונות לדלת, מתמקם מאחורי הרווח הצר שמאפשר לי להתבונן היטב בחדר הניסויים.

בדיוק כפי שחשדתי! אני רואה דמות חרישית צועדת אל המחשב ובניתור קל נעמדת מול המקלדת. אני יוצא בסערה ולובו רץ ביללות אל הפינה שלו, נשכב דומם, משים עצמו מת.

אני כורע ומוכיח את העברייך:

- פנטום האופרה, אה? דוחף את האף אל בין המקשים? עכשיו תראה מה זה!

לובו מתעורר לחיים. ישוב על רגליו האחוריות, הגור זוקף את חזהו, תומך בשאר גופו בשתי כפות הכלב רועים הגדולות שלו. באוזניים זקורות, מצביע אליו בחוטמו ומביט בי בשקט. אני ממשיך לגעור בו והוא מביט בי במבט אנושי. אני נכנע ומלטף את חוטמו. באותו רגע אני שומע "קליק" מאחוריי. הכונן הקשיח החל לעבוד. מה קורה כאן? הדיודות הזוהרות קורצות וזמזום המדפסת מציף את החדר. אני מתיישר ובשני צעדים נעמד אל מול המכשירים, אבל המדפסת לא בולעת נייר יותר; הדיודות נותרות דולקות ודוממות. אני מתבונן בלובו, שישב דומם בפנינתו, נועץ בי את מבטו האנושי. יש לי תחושה מוזרה שבין TZ-28300, לובו ואנוכי נוצר מבנה של המתנה. בהחלטיות, אני תולש את הנייר המודפס, מניח אותו מול עיניי וקורא:

אתה רוצה להאכיל את הכלב שלך? אולי אתה מעדיף להמיס אותו בחומצה, בסיס או חומר

ניטרלי?

הקלד את התשובה!

המדורה לשריפת גופות

שעון על מעקה הגשר, צפיתי בבהירות בכל פעולה שעשתה הקבוצה לצד הנהר. ראיתי כיצד איש לא הצליח להשיג ענפים או בולי עץ יבשים מספיק להדלקת מדורה נקיה ויעילה. לאחר מספר ניסיונות כושלים, כמה מחברי הקבוצה הצליחו להחיות את האש באמצעות סמרטוטים וגיליונות נפאל טלגרף ישנים. כאשר האש גבהה, הם החליטו להניח מעין מיטת שדה על המדורה לשריפת גופות. אולי בגלל בד שקי הקנבס הקשורים לשני מוטות אורך, אולי בגלל התכריכים שעטפו את הנפטר, הלהבות גברו... אבל זה לא נמשך זמן רב. העשן אפף את הגבעונת בגלל הענפים והעלים הלא יבשים, והקבוצה התפזרה בשיעולים עזים. כאשר הרוח החליפה כיוון, שני גברים התקרבו למדורה ודחפו את הנפטר למים. זו הייתה פעולה שבוצעה עם שמץ של כעס וחוסר סבלנות; ההיפך מהשריפות המקובלות בהן בסופן נאסף האפר שלאחר מכן מפוזר בנהר.

הגופה צפה לאיטה ועם דחיפה נוספת היא השתלבה בזרימת הנהר. הקבוצה התבוננה בשקט בהתרחקותה, ואילו אני, מהגשר, ראיתי אותה מתקרבת: היא הייתה ערומה ורק החלק הימני הספיק להישרף קלות. גם החצי הימני של הפנים היו חרוכים. עורב נעמד על הגופה וניקר את העין השמאלית, הלא שרופה. כאשר הגופה חלפה מתחת לגשר, שבתי להתבונן בקבוצה שעמדה דוממת על שפת הנהר. מכאן, נשען על מרפקי, חיכיתי שתעזוב. ואז נזכרתי בלוויות מכל קצות תבל; הלוויות העניות והמפוארות; המחוטאות והלא היגיניות. חשבתי על הקבורות, השריפות, הביתור והריסוק של עצמות; על החשיפות לציפורים ודובים; על ההצבה על עצים וסלעים מוגנים, בסדקים ובמכתשים, במבנים מוגזמים, במקדשים ובגנים; על שילוחי האפר בכדים לחלל; על שימור קריוגני...

פיהקתי, מתחתי את זרועותיי והרגשתי רעב.

פְּרָנְדוּ היה עמית טוב לעבודה ומדען מצטיין. ללא סיבה מובנת עזב את עיסוקיו ונסע לאפריקה. לאחר מכן, מישהו סיפר לי שהוא מסתובב באלסקה. שנתיים חלפו ואיש לא ידע לומר בוודאות מה עלה בגורלו. אם הוא עדיין בחיים, קרוב לוודאי שהוא כבר השתגע ללא תקנה ויש לי מושג איך הטירוף שלו עלול היה להתחיל. בין הניירות שהשאיר במעבדה שלנו בלטה טיוטה מבולגנת ומוזרה, די רחוקה מתחום המחקר הרגיל שלו. הנה היא כאן:

26.08.80

זה קרה אתמול בבוקר, שעות לאחר שתיית חליטה חלשה של עלה האזמרגד. הייתי לבד במעבדת הביולוגיה. מוזיקה התנגנה ברכות מרמקול קטן שהוסתר בקיר הקדמי של המעבדה. נדמה לי שבאותו רגע התנגן קצב איטי של כלי הקשה וקולות. בינתיים, ישוב בסמוך לשולחן העבודה, הרגשתי אי נוחות מאחר שרגל ימין שלי הייתה די קרה ומכווצת, בניגוד לשמאלית שנותרה חמימה במיוחד. עבדתי כל הלילה, ולמרות הצריבה בעיניי, סובבתי את וסת האור שהגביר את בהירות המכשיר האופטי. בפעם העשירית, בחנתי את דגימת הצמח תחת המיקרוסקופ וראיתי שהסטומטה זהרו בצבע אזמרגד עמוק. הוספתי הגדלה של פי 500 אבל הבהירות השתנתה בצורה לא אחידה בשדה הראיה, אולי בגלל בעיית כיוול במכשיר. וידאתי שזה לא היה כשל מכני. זו גם לא הייתה עייפות הראיה. כך שהנחתי שוב את עיניי על העיניות, מבלי למצמץ. עד מהרה שמתי לב שהתמונות מתנתקות: עין שמאל ראתה דבר אחד והימנית דבר אחר, בזמן שכל צורה השתנתה בקצב המוזיקה. הסטומטה נעלמו, ובמקומן כמה קבוצות אנושיות נעו בעינית הימנית בסביבה של קור וקרח ואילו בעינית השמאלית הצורות היו קשורות למלח ולחום. הבנתי שהמלח תרגם את העייפות שלי אבל הבנתי גם שהוא חדר לדימוי התואם לעין השמאלית, בעוד שהעין הימנית ראתה דימויים מתורגמים של הקור וההתכווצות ברגל ימין. למרות הדיסוציאציה, הדימויים התחברו בצורה מושלמת ל"קול" פנימי שנדמה כאילו ריחף מעל המיקרוסקופ. המוזיקה שינתה את תנועות הדימויים שראיתי, אבל לפעמים הצליל הפך למשבי רוח שהרגשתי על פניי.

התרחקתי מהמכשיר, ארגנתי טבלה קטנה שבה יכולתי להציג את כל הדיסוציאציה, אם כי תמיד מחוברת לחוויה המרכזית שגיבשתי כך: "בעדשות שלטו הצבעים הבהירים. הכל זהר לאור המיקרוסקופ, אבל מעל היו העדשות שבהגדלת אלומות האור, הבהירות כבדולח, פגעו בעיניי, כבר אז עייפות למדי".

מבטי שוטט מעל המיקרוסקופ כך: בעדשות ...

בעין השמאלית ... התחלתי לראות אנשים, בקבוצות צבעוניות, שסבבו סביב זקיפים גבוהים של מלח. אלה היו אפריקאים מלאומים שונים שסחרו ביניהם. באיטיות התירו את הצרורות שבהם ... (שלטו הצבעים הבהירים).

בעין הימנית ... מצאתי מדבר חרסית יבשה וסדוקה. הכול היה כהה, כמעט שחור. בתנועה איטית ועדינה הגושים התחברו לעיסה, אשר בה ... (שלטו הצבעים הבהירים).

הרצף היה כזה:

בעדשות

מצאתי מדבר חרסית יבשה וסדוקה. הכול היה כהה, כמעט שחור. בתנועה איטית ועדינה הגושים התחברו לעיסה, אשר בה ...

התחלתי לראות אנשים, בקבוצות צבעוניות, שסבבו סביב זקיפים גבוהים של מלח. אלה היו אפריקאים מלאומים שונים שסחרו ביניהם. באיטיות התירו את הצרורות שבהם ...

שלטו הצבעים הבהירים

האדמה קפאה ושם ראיתי את עצמי הולך יחף על
רצפת קרח אינסופית.
מהרגליים ועד מעלה הגוף עלה דגדוג עוקצני

המצב האנושי היה יוצא דופן. איש לא מיהר מול
צרוו המחודד. קבוצות שונות דקלמו הימנון
והתנוודו במקצב מושלם. זקיפי המלח התנוססו
כקיני טרמיטים.

הכל זהר לאור המיקרוסקופ

בזמן שפניי הוכו במשאבי רוח עזים. למטה, הקרח
הלך ונסדק, פוער תהומות אדירים,

ושאלתי את עצמי כיצד נוצרו המבנים האלה
מכיוון שלשם כך יש צורך בירידת גשם
משמעותית,

אבל מעל היו העדשות

כך שמצאתי את עצמי לכוד מכל עבר. כמעט מובס
ומסונוור שמעתי את השאגה הזועמת.
מבין הרוחות הנוראיות ההשתקפות הכתה כרצונה
בגושים נפרדים

בשמיים בהירים שלא יכלו לאפשר גשם. בדרך
כלשהי איזשהו נוזל נשא עימו את המלח שיצר
את הזקיפים.
כך הזדקפו התלים, חרדים אך חופשיים, חזקים,
ללא כעס, מחפשים את השמים הצלולים.

שבהגדלת אלומות האור,

הבהירות כבדולח, פגעו בעיניי

כבר אז עייפות למדי.

שגריר זמביה התקש במשך שבוע. הוראותיו היו מדויקות, אין הוא יכול לעזוב את פירצה מבלי להביאני אל לוסאקה.

ב-10 בינואר של 1989 הגעתי מלווה על ידי אנטוניו ופולביו. לרגלי המטוס קיבלה את פנינו וועדת קבלה. מיד הוקפנו במשמר חמוש שהוביל אותנו אל תוך שלוש לימוזינות שחורות. נסענו במהירות גבוהה בכביש היקפי עד שהגענו אל מרכז העיר. בזמן שליווי אופנוענים מפלס את דרכנו בין ההמון, הספקתי לראות תורים ארוכים של נשים נושאות את ילדיהן בתת תזונה בהמתנה לפתיחתם של מרכזי הסיוע במזון.

עשר דקות לאחר מכן היינו בארמון הנשיאות, מוקפים ברכבים משוריינים ומחסומים סבוכים. הובלנו אל אולם השנהב בו המתין לנו הנשיא יחד עם כל צמרת הממשל. קאונדה בירך אותנו לשלום והדגיש את החשיבות האידאולוגית שלנו עבור המהפכה. עניתי בקצרה ואנטוניו תרגם עבור רשת הטלוויזיה. הנשיא קאונדה, בעמידה מרשימה, הניע את ידיו בתנועות מדודות כלפינו וכלפי קהל, מדגים ענייניות ופטרנליזם בהתאם לשינוי הכיוון כלפי אלה או אלה. מידו השמאלית תמיד בצבצה מטפחת לבנה וארוכה שבוודאי היוותה סממן ייחודי של תלבושתו. המטפחת המפורסמת! כאשר דיבר, מנפנף בה בהתלהבות או חותך איתה את האוויר, לכול היה ברור המסר; גם כאשר הקשיב, מלטף אותה באריכות, הנוכחים הבינו את המסר. אבל אם אל הליטוף התלווה גם הנהון "אני מבין", כבר היה מדובר בהסכמה מוחלטת.

תוך יומיים עשינו את כל הנדרש. רק בשיחה שהתקיימה עם המזכיר של המפלגה היחידה, הדברים הסתיימו רע. אבל, באופן כללי, המידע זרם והבעיות איתן התמודדה המדינה הוצגו בפתיחות והשוונו אל הנתונים שלא יאמנו שפולביו אסף עוד באירופה. בגנים הנשיאותיים קאונדה הציג את האימפלות שרעו בנחת. בגן העדן הכפרי הזה, החורש האפריקאי ובריזת אחר הצהריים לא מנעו ממני לראות את המצב כמצולם מלמעלה: כל זווית מכוסה על ידי שומרים עם מכשירי קשר; בהיקף, הנגמ"שים והחומות; ומעבר לכל אלה, לוסאקה צפופה ומורעבת; שדות הרוסים, מכרות הנחושת והמינרלים האסטרטגיים מרוקנים במחיר אפסי, מנוהלים על ידי קומץ חברות אשר חוטיהם יוצאים מהיבשת האפריקאית ונקשרים בנקודות רחוקות על פני הגלובוס. זה היה חתך מרחבי; אבל ראיתי גם את המקום הזה עשר, עשרים, שלושים שנה אחורה ואף מאות שנים אחורה, כאשר לא היו קיימות מדינות אלא שבטים וממלכות, והחוסים נקשרו במרחק קצר. הבנתי שבמוקדם או במאוחר המשטר יופל מכיוון שאותם חוטים צבעוניים כבלו את ידיהם השואפות לשינוי. עם זאת, הרגשתי משהו דומה להכרת תודה על התמיכה שניתנה לשחרור דרום אפריקה והמאבק נגד האפרטהייד. לכן, גם בידיעה מראש שהתוכנית שלנו בלתי ניתנת למימוש, אנטוניו פרש את האפשרויות של מה שצריך היה לעשות...

לאחר ארוחת הערב השלישי ירדנו אל בונקר דרך מסדרון גדוש בתמונות משמאל ומימין. היו שם תמונות של מנדלה, לומומבה ועוד גיבורים המזוהים עם המאבק האפריקאי. היו גם תמונות של טיטו ודמויות נוספות מיבשות שונות. לפתע נעצרתי מול תמונה ושאלתי את קאונדה:

- מה עושה כאן בלאונדה?
- זהו איינדה – ענה הנשיא.
- לא, זה בלאונדה טרי, סוציאל-נוצרי ונשיאה לשעבר של פרו; איש לא כל כך פרוגרסיבי אלא מקושר היטב לאינטרסים של המועדון הלאומי של לימה.

קאונדה תפס את התמונה ובטבעיות רבה ניפץ אותה על הריצפה. לאחר מכן אמר משהו על סלודור איינדה אבל אני נשארתי מרוכז בריק שנתר בקיר והזכוכיות המנופצות ברצפה. לרגע נדמה היה לי שתמונות נתלו והוצאו באינספור מסדרונות במהירות צ'פלינית ושבסצנות כמו מתוך סרט אילם התחלפו גיבורים ופחדנים, מדכאים ומדוכאים, עד שלבסוף בקיר חסר צבע נותרת כוונה ריקה שהיא הדימוי של העתיד האנושי.

הגענו לבונקר.

בזמן שפולביו רשם וצילם עד הפרט האחרון, אנטוניו, הדור ומתכתי, פתח את קלסרו ובקור רוח הציג את כל הביקורות הנדרשות. בזמן דיבורו ראיתי את המטפחת מתהדקת, נקשרת ולבסוף זננחת לקראת סיום המצגת. אנטוניו הציג את הדברים ללא סייג ובאופן שכל פוליטיקאי היה נחרד. ואולם, ראיתי שכל מה שנאמר הגיע אל הלב. נדמה היה לי שאנטוניו מגלם את התגשמות של אמת שהחלה לפניו ומוקרנת אל העתיד. בקור הרוח הזה טמון היה הרקע לכל המטרות עליהן לחם האדם, ונדמה לי שכך הבינו כולם. קאונדה, נרגש, לא יכל אלא להודות עם ה"אני מבין" שלו, אבל שנאמר באופן ובכל כך הרבה עצב שבאודאי ראה את עצמו בראי נשמתו.

"כדי לסיים את הניתוח שלנו, שלפי הבנתנו חייב להיעשות בהתאם למה שאנחנו רואים, עלינו לחזק את הנקודה החמישית המתייחסת לפירוק המייד של המפלגה היחידה ולקיום בחירות רב-מפלגתיות בתוך פחות משנה. צעד זה מלווה בשחרור האסירים הפוליטיים והזכות לחזרה והשתתפות של הגולים במאבק הפוליטי. העיתונות המונופוליסטית חייבת לפנות מקום לכל צורות הביטוי גם במחיר שאיבד האינטרסים של עם של זמביה ישלטו זמנית על ידי שימוש בלתי הוגן במשאביהם העצומים. אנחנו גם רוצים להדגיש את הנקודה השמינית בה נשקלת האפשרות של ועידה קבועה המאגדת את שבע המדינות לקביעת מחירי מינימום למחצבים אסטרטגיים ברמה הבינלאומית. ובאשר למסע נגד דרום אפריקה, שבע המדינות צריכות לחסום את המרחב האווירי שלהן כדי למנוע תנועה חופשית של המשטר הגזעני. מלבד זאת, אם אנחנו מדברים על מהפכה אנושית עמוקה, עלינו להתחיל בפירוק מנגנון הדיכוי שבהיותו הגנה נגד מחרחרי ריב חיצוניים והגיס החמישי שלהם, הביא אותנו לרגל, לפקח, לכלוא ולהוציא להורג את אזרחינו שלנו. אין מהפכה בעלת משמעות, אם מאבדים את משמעות החיים האנושיים!" ללא התרגשות, אנטוניו סגר את התיק שלו ומסר אותו, יחד עם תיק נוסף מלא בדוחות, למזכיר של קאונדה.

הנשיא התבונן בי מהספה העצומה שלו, שדמתה לכס מלכות. התבוננתי בו עמוק פנימה ואמרת:

"הוד מעלתך, דבר ממה שנאמר לא יוכל להיות מיושם כי הנסיבות מונעות זאת, אבל היינו נאמנים אחרי שחקרנו ביסודיות את המצב. אני מבקש ממך ומחברי הקבינט המכובדים שלך לסלוח על מה שהצגנו."

כמו ענק, קאונדה קם על רגליו ובאופן בלתי צפוי, זינק לעברי לחבק אותי. כך גם עשו השרים עם פולביו ואנטוניו. באותו רגע הרגשתי בחוזקה שאת כל זה חוויתי קודם.

עזבנו את לוסקה בתחושת כישלון. עם זאת, נודע לנו זמן קצר לאחר מכן שקאונדה התחיל ברפורמות חשובות.

בהדרגה שחרר את האסירים הפוליטיים; אפשר את חופש העיתונות; חיסל את המפלגה היחידה; הכיר בפומבי בטעותיותיו; קבע בחירות כלליות, וכשהובס, עזב את השלטון כדי להפוך לאזרח פשוט.

עיתון מסן פרנסיסקו, דיווח כך:

"אחרי שהוביל את ארצו לעצמאות מאנגליה ב-1964, קנת קאונדה היה נשיא זמביה במשך 27 שנים. לזכותו אפשר לומר שהוא נשאר איתן במאבקו נגד האפרטהייד בדרום אפריקה ושאינו רבים באותה מדינה היו מתעכבים ללא עזרתו המכרעת. בארצו שלו הוא התמודד עם הר של קשיים כלכליים, במיוחד מאז נפילת מחירי הנחושת העולמיים. מתחילת שנות ה-80' זמביה הפכה עניה יותר מיום ליום. ממוצע ההכנסה לנפש ירד ל-300 דולר בשנה, מחצית ממה שהיה לפני שני עשורים. קמח התירס, המזון העיקרי, נהפך נדיר והתייקר. אילו לא די בכך, פלח משמעותי מהאוכלוסייה נדבק באיידס והמדינה מחזיקה בשיא העולמי של חולים. הסיוע הזר נקטע מספטמבר, מועד בו קרן המטבע הבינלאומית דרשה מהמדינה את תשלום 20 מיליון הדולרים שהיא חייבת. בתחילת נובמבר, קאונדה הובס על ידי פרדריק צ'לובה, אחד ממנהיגי האיגודים המקצועיים הבולטים במדינה, בבחירות הרב-מפלגתיות הראשונות מאז העצמאות. בניגוד לססה סקו מובטו שמדכא את האופוזיציה במשך 26 שנות שלטון בזאיר השכנה, ק. קאונדה עזב את השלטון בשלום."

לא ראיתי שוב את קאונדה, אבל אני יודע היטב שבכמה לילות בהירים של שמי אפריקה הוא ממשיך לשאול את השאלות שלא ידעתי לענות עליהן:

"מה הגורל שלנו אחרי כל העמל וכל הטעויות? למה כשאנחנו נלחמים נגד אי-צדק אנחנו הופכים לבלתי צודקים? למה יש עוני ואי-שוויון אם כולנו נולדים ומתים בין שאגה לשאגה? האם אנחנו ענף שנשבר, האם אנחנו קינת הרוח, האם אנחנו הנהר שיורד אל הים? ... או אולי אנחנו החלום של הענף, של הרוח ושל הנהר שיורד אל הים?"

פמפלט: (מהאנגלית pamphlet, קיצור של Pamphilet, שם של קומדיה סאטירית בלטינית מהמאה ה-12 בשם Pamphilus, seu de Amore). חיבור קצר בעל אופי תוקפני, שמטרתו להפיץ, ללא שום ביסוס, כל סוג של ביקורת.

טנגו: (כנראה מילה אונומטופאית). ריקוד ארגנטינאי של זוג מחובק, צורה מוזיקלית בינארית במשקל שניים על ארבע. התפשט ברחבי העולם, והשתמש בו הינדמית ומיו. סטרווינסקי שילב אותו באחד הפרקים ביצירתו "Histoire du soldat" בשנת 1918.

חיי אנדרס סבבו סביב טבורו ובזמנו הפנוי נהג להתבונן בעולם החיצוני דרך חור המנעול. פגשתי אותו ב-1990 במקום בדרום אמריקה שנקרא "ארגנטינה". הוא היה, אם כן, "ארגנטינאי", אדם של כסף¹, והיה מתוסכל מכך שאינו יכול להרשות לעצמו כלכלית את הכינוי הקולקטיבי שנשא על גבו. אני זוכר שהכירו בינינו במסעדה לרגל שיעורים שעמדתי להעביר בתחום התמחותי, כלומר, בתחום הגסטרונומיה החשובית. באותה הזדמנות, הנושא ההרצאה היה "איך להכין סלט טוב בלי להשתמש בשמן ובלי לתפוס את הצנן מהעלים". אנדרס אהב אוכל טוב, אבל משום שהאמין שרק בארצו אוכלים בשר כמו שצריך, לא יכול היה לקבל את צורת ההכנה המגוונות שהצגתי לו. קוצר הראיה הזה מנע ממנו להפוך לעוזר מטבח מצוין. כך, מיוסר מהבחירה בין שתי האפשרויות שנתרו לו, הרס את קיבתו והחמיץ את חייו.

לפי אנדרס, ה"מולדת" שלו (כפי שאהב לקרוא לה) חוותה טרגדיה יוצאת דופן, שבעיניי נראתה כפריחה של מחלת ילדות בשלב התפתחותם של עמים, שלב שבו לא ראוי לאכול זבל והנושא התזונתי חייב להיות מטופל בקפידה. בזכות אותה הקפדה עמים מהמזרח התיכון הצליחו להימנע מטריכינוזיס של החזיר, העמים הנורדים כפו את הבירה הבהירה שלהם על שתייני היין האדום, ולימים גם את התה הבהיר על הצרכנים האפלים של הקפה השחור הקולומביאני והברזילאי.

שימו לב למה שאוכלים ושותים! איך אפשר להשוות את הרוחניות של תה ציילוני (כפי שהוכיחו תיאוסופים בולטים כמו בסנט ואולקוט) לקפה הזה, שהשוק שלו אינו נשלט על ידי ויקטוריאנים וטבעונים; איך אפשר להשוות את המרגרינה לחמאה ולשמן, יצרני כולסטרול; איך אפשר להשוות את הפאי הלימוני המאופק לאותם חזירים, גבינות ונקניקים של העמים הלטיניים. זה כמו להשוות את האלגנטיות של ציורי סבתא מוזס לגודש של גויה, גוגן או פיקאסו... לכן יש לגרמנים כל כך הרבה בעיות, כי הם לא מצליחים להחליט בין יין או בירה, בין הגל או אלווין טופלר, בין גתה לאגתה כריסטי, בין באך לקול פורטר. ההיסטוריה מראה שאילו הקיסרים הרומאים היו זהירים יותר, הם לא היו סובלים מהקטסטרופה שנגרמה משתיית יין זול בגביעים לא היגיניים. עם זאת, איננו מסכימים עם הפרשנות המייחסת לעופרת של אותם כלים את ההרעלה והמחלות הרבות שהפכו אותם לבלתי כשירים לפיקוד. לא, הגסטרונומיה החשובית מראה כי היה זה מילוי הבטן בין ודבש מה שהפיל אותם... וטוב שכך קרה! אחרת, העולם עדיין היה נותר בחשכה ולא היה נמדד בגלונים, אינצ'ים, רגליים, יארדים, מיילים ופרנהייטים; לא היו מתפתחים הקווים היפים של הרולס רויס ולא כובע הבולר; אף אחד לא היה נוהג בצד שמאל ולא היו מרכיבים משקפי לנון; מעטים היו הוגים את המילה המרמזת "shadow"; הכובע והאוכף המקסיקניים לא היו מגיעים לטקסונים; הריקוד האמריקני היה נשאר על רגלי האנדלוסים, ואף אחד לא היה מצביע באצבע המורה כלפי הקהל בריקודים בקברט ובטלוויזיה. במצב הפרימיטיבי הזה, מי היה יכול לשיר "שירה בגשם"? מי היה לועס מסטיק ומכין את האנזימים בפה ומשפר את זרם הרוק כדי לבלוע כהלכה?

לכן, צריך לשים לב לנושאים התזונתיים, אך החניך שלי לא הבין את זה למרות המאמץ הפדגוגי שהשקעתי. הוא המשיך להיות אובססיבי לגבי הבעיות בעולמו הקטן, מביט על הכל דרך חור של אטרייה. הוא הסביר לי

¹ על שם היסוד הכימי כסף: Ag – Argentum (הערת המתרגם).

שבעשורים קודמים, ארצו הייתה יוצאת דופן (אני משתמש במילה "יוצאת דופן" מכיוון שכשאנדרס ביטא אותה, הוא הרים עיניי עגל לחות לשמיים, מצמץ באיטיות ושקע בזיכרונות נוסטלגיים). למעשה, הייתה פרשנות פשוטה מאוד למשבר הקטן הזה, אך הוא לא העז לנסח אותה מכיוון שבמקום לשאוף לבית משותף לעמו, הוא שאף לכוח שיגרום לאחרים להרגיש את עוצמתו. הוא לא יכול היה לקבל את העובדה שבתקופה של קריסת הביורוקרטיה ועליית הגלובליזציה, יימחקו הגבולות הלאומיים ויתמוטט המודל המדינתי מהמאה ה-18. הוא, מבלי לדעת, היה לאומן שמאלני; *rara avis in terris* (על פי ההיפרבולה של יובנאליס), הנולדת במקומות בהם האלמנט הרגשי מתערבב עם הדיאטה התזונתית. כמובן, בכל מקום תחושות ובלוטות הטעם הולכים יחד, אך השולחן הבינלאומי מוסיף מנת אשליה המרגיעה את חרדת הסועדים. בחור מסכן... ואיזה עוזר טבח טוב הוא יכול היה להיות! לצערי, הוא לא הצליח להלהיב את ראשו בגסטרונומיה כפי שעשו זאת אנשים דגולים בעבר. אין ספק שאם לנין הדגול לא היה מתעניין במעדנים השווייצריים, לא היינו יכולים להנות כיום מהגדרתו המעודנת של המוסר כ"רוטב פטישיסטי לארוחה מועילה!". ביטוי גסטרונומי נשגב זה גרם לי לעצב תוכנית קונדיטוריה שבכבוד מקודש אכנה "ולדימיר", גם אם גלי האירועים העולמיים אינם נוחים למחווה *!Noblesse oblige*.

אך הבה נמשיך בנושא שלנו. כמו כל הכימאים במקום, אנדרס נאלץ לבחור בין שתי אפשרויות: או ללכת למרכז לימודים מתקדם כלשהו בחו"ל, או לעבוד כנהג מונית בבואנוס איירס. רבים מחבריו בחרו בענף הראשון של תרשים הזרימה, שהסתיים בארץ עם מעבדות טובות, צוות בינלאומי, טכנולוגיה מתקדמת ורמת חיים שאפשרה קצת פנאי ללא הפתעות. התרשים המוזכר הוביל לתת-שגרות שעצרו את הרצף ב-*stop* שממנו אפשר היה להקליד *go to 1* וחזרה לארגנטינה, או שפנה לענף אחר והגיע ל-*break* שממנו היה אפשר לכתוב *end of program* מלווה באישה תפלה, ילד כלשהו, ושכנים נחמדים שהציגו את זוג הנעליים האחרון שנרכש במחיר טוב. הענף השני, של נהג מונית, התפתח בין קונפליקטים בהקשר של מדינה שלכאורה הלכה ונעלמה מיום ליום. אותו חלק של התרשים הסתיים ב-*end* כפנסיונר של איגוד התחבורה העירונית.

ארצו הפיקה כמה פרסי נובל בפיזיולוגיה, כימיה ורפואה, והיה מעניין לראות את הנטייה האצילית של המדענים האלה, שהתעלמו ממקצוע הגון של נהג מונית ובחרו במסלול הראשון של תרשים הזרימה. בתחומים אחרים של התרבות, המקום הוביל בביטויים שונים, אך גם רבים מנציגיו בחרו במסלול הראשון. חלוצים אלה בתחום התזונה הפסיקו לזרוק נתחי בשר לא מתובלים על המנגל, וכבר אכלו ליד שולחנות עם מפה וכלי אוכל מתאימים. אמנות הדו-קיום החלה להתפתח בהם בזמן שהפנימו את תפקידם כמוסיקאים בארוחות ערב אלגנטיות. מאולפים על ידי החיים, למדו להסתיר את מחשבותיהם, כפי שראוי לאנשים מתורבתים, והתנערו מהחוצפה של בני ארצם שגרמה לגרדת רבה בכל מקום. תופעה דומה קרתה עם הספורטאים, שלמרות שהיו המובילים בעולם בענפי ספורט שונים, נרכשו כיחידים על ידי מועדונים עשירים ופורקו כקבוצה. סרטים אמריקאיים קידמו אופנות שנכתבו על ידי מוזיקאים שלהם, וברית המועצות הציגה כתוצרים בינלאומיים כמה מהאידיאולוגים והפעילים שלה.

למרבה הפלא, ארגנטינה הפכה לרפובליקת בנות והייתה ידועה באנאלפביתיות שלה, בהידרדרות שלה ועוד שלל תכונות שליליות. היה מוזר לראות איך היא זוהתה דרך אופרות רוק כמו אוויטה, דרך סכסוך עלוב עם אנגליה ליד הקוטב הדרומי, ובאמצעות החונטות הצבאיות שלה. בכל מקרה, היה צורך להיזהר מהתושבים המקומיים חסרי האחריות, מכיוון שבציד זבובים עם תרסיס הם הרחיבו את החור באוזן מעל ראשם, בזמן שהם מזהמים את אנטארקטיקה בפחיות סרדינים, בקבוקי יין וקונדומים. להשלמת התמונה של דמויות מוזרות אלו, שכמעט עברו בשחיתות את היפנים, האמריקנים, היוונים והאיטלקים, השלטונות שלהם השתמשו בפאות לחיים ארוכות של מנדריל ולא התלבשו לפי קניונים מקובלים. כמה ממובילי הספורט שלהם הפכו בן לילה לפושעים, והדהימו את הקהילה הבינלאומית, שלפי ההבנה, לא תיעדה בשורותיה אף מקרה של דופינג או אי-סדר לאורך ההיסטוריה שלה. לא בכדי הם זכו לקריאות בוז באליפויות העולם, בין אם זה במקסיקו או באיטליה! ידוע היטב שאוהדי ספורט הם שופטים רחבי אופקים ובינלאומיים, והדבר מוכיח עד כמה התגובה של הקהלים הנבחרים הייתה מוצדקת.

אך מנקודת מבט של התנהגות פסיכו-חברתית של אותם 30 מיליון אזרחים, המצב היה אפילו טוב יותר. מספיק היה שמישהו יבלוט כדי להניח שהוא ביצע עבירה כלשהי, ואם מישהו עזר במקרה לאדם במצוקה, הוא הפך לחשוד מיד.

שם ידעו איך לראות את המציאות, ולכן אם בלילה מישהו אמר "זה לילה", או במהלך היום טען "זה יום", נפתחו בפתאומיות חלונות הבתים והדירות, הרמקולים הופעלו וממגאפונים משטרתיים בקעה מקהלה של מלאכים שחזרה "מה יש מאחורי זה, מה עומד מאחורי זה?", כי "חיפוש הרקע" אישר את הערמומיות של הזמרים. כמה טורצילי היה יודע להעריך את הצינור הריק העצום הזה, שבו חפץ עופרת ונוצה; גאון וטיפש, הגיעו לתחתית באותה מהירות!

בבואנוס איירס, בירת הפסיכואנליזה, החלו האזרחים להחזיר לעצמם את החיוניות הישנה שלהם. כדי לא להישאר מאחור, הלך אנדרס לבקר רופא תורן. הרופא הניח אותו על ספה ורשם את הספקות הקיומיים של המטופל, וייעץ לו כמו אב שמנחה את בנו. אנדרס החליט אז לבחור בענף השני של תרשים הזרימה... ביציאתו מהמרפאה החל להחשיך. הוא החליט להיכנס לבר. הזמין קפה והביט בו בחשדנות, אך הוא תיקן וביקש "תה". אז הביאו לו כוס עם מים רותחים ובתוכה שקיק צהבהב. הוא לגם את החליטה ברפיון של דורות, ובלי לדעת מאין בקעה מוזיקת טנגו, האזין בחדווה שחווה רק באהבה הראשונה בגיל חמש עשרה:

"... אין מי שיכחיש שהמאה העשרים היא תצוגה של רשע עז. אנחנו חיים במרקחת מתוקה, ובאותו בוץ, כולם מרוחים... תמשיך, תמשיך, עוד ניפגש למטה, בתנור..."²

הגעתי בדיוק בזמן כדי לשמוע את המוזיקה הבכיינית הזו ולשקול את הפילוסופיה שלה, לפיה המאה העשרים גרועה מכל מאה אחרת, כולל קרומניונים, יאבנזיס וניאנדרטליים. באשר לבוץ, כל ימי הביניים יכולים להאיר אותנו בנושא. אבל בכל זה היה משהו שנגע בי עמוקות. נושא המרנג העלה בזיכרוני את הזמרת האוסטרלית הגדולה מלבה. באירוע מסוים היא נפלה על שולחן ערוך בקפידה, וגררה איתה אפרסקים, בננות, דובדבנים ושמנת מתוקה קפואה. לפתרון המבוכה, היא אספה את השאריות וברוב פקחותה הגישה אותן מעורבבות בכלי אחד, ויצרה את גביע מלבה המפורסם. נזכרתי גם במפקד אנגלי בלתי מובן, שאמנם היה עלוב בשדה הקרב אבל הייתה בו הגאונות לשים דברים בין שתי פרוסות לחם. יבורך לעד, האדמירל הגסטרונומי סנדוויץ'! לבסוף, העניין עם התנור שבו כולנו ניפגש עזר לי להבין כמה רחוקים אנחנו עדיין מלהטמיע את אותו מצב של התכנסות אנושית. למעשה, עמדה מול עיני דוגמה של כימאי ריאקציונר שזלזל בתנורי המיקרוגל והחליט להיות נהג מוביל.

הייתה לי הזדמנות להכיר רק את העיר שבה חי אנדרס, אך אני מדמיינ שבפרובינציות העניינים קצת שונים, כי שם רוקדים טנגו בין קקטוסים לבושים כגאוצ'וס כמו רודולפו ולנטינו, בזמן שהנשים צועקות "אולה! אולה!". כולם שותים מאטה, שאינו אלא דלעת שמוחדרת בה צינורית ממנה שואבים מיץ אננס עם קרח, בשל החום הטרופי באזור ארץ האש, כשמו כן הוא. ואם אני טועה, זה לא כל כך חמור כי מישהו בשם רייגן שם את ריו דה ז'ניירו בבוליביה וכמה "צפוניים" אירופים לא מצליחים למקם היטב את ה"דרומיים", מבלי לדעת שיש גם "צפוניים" מעלה במפה. מעבר לבלבול במיקומים, אלה שמתרפקים על המילים הגסות הללו סובלים מאמנזיה ומחסך ברגישות לעתיד. כך שהטעויות שלי בטלות בשישים לעומת מה שאנו רואים ושומעים יום-יום. ברור שיש שגיאות זדוניות שמופצות על ידי הנהגות העולם הראשון כדי שהצלחותיהם יבלטו. בהתאם לכך, במעמדות הנחותים באוכלוסייה שלהם צעות תפילות כגון: "אנו מודים לך על המְנָהל הזה ועל שמנעת מאיתנו להידרדר למצב של אותם דרומיים מסכנים שהטלוויזיה מראה לנו כל יום. הללויה, הללויה!". העסק טוב לממשלה הזו, לעיתונות המפלצתית ולתושב שמפצה באמצעות תפילתו על השפלה מוסתרת בקפלי נפשו הפוסט-תעשייתית. אבל את השגיאות המחושבות הללו יש לתקן כי מערב נאור, כולל יפן, חייב להגביל את

² קטע מתוך "קמבלאצ'ה", טנגו ארגנטינאי מפורסם ואייקוני שחיבר אַנְרִיקָה סַנְטוֹס דִּי סַצ'פּוֹלו בשנת 1934, קרלוס גארדל שר. המלים הן הרהור מר על ההידרדרות המוסרית והחברתית של התקופה, תוך שימוש במטפורה של "קמבלאצ'ה" (חנות לממכר חפצים ישנים שבה מתערבבים היקר עם החסר תועלת) כדי לתאר עולם שבו אבדו הערכים. (הערת המתרגם).

עצמו במניפולציות של תדמיות... לא כדאי שמהו ישתבש ונמצא עצמנו יוצאים עם קערה ביד לבקש עזרה מהפראים.

רציתי להיפרד מהנהג ממרחק ראוי, אך הוא, תוך שהוא מפר את גבולות הפרטיות, התקרב אליי ותפס את לחיי בין אצבעותיו ואגודליו, והחל לטלטל אותי. בלי לשחרר אותי ובקול מחוספס אמר: "שמנצ'יק, אתה באמת חכם. עם הקומבינה של האוכל אתה מפוצץ בנשים וכסף. אני, מצד שני, רק עוני של נהג מונית; כלום, רק קפה, לחם וחמאה! תיזהר המשטרה, קשקשן, ואל תשכח לשלוח פירות, אל תשכח!". בקושי הבנתי משהו מהסלנג שלו, אבל נדמה לי שהוא ביטא כבוד למקצוע שלי. אחר כך הוא חיבק אותי, ולמה הוא היה צריך לנשוך לי את הכתף, אני לא יודע, אולי זה קשור למשהו שהוא אמר עליי, משהו כמו "לך תשיר לגארדל, שמן זולל כריות". זה לא היה אנדרס הרגיל, השקט והחוקר; זה היה הדוקטור ג'קיל שהפך למיסטר הייד וניסה לזעזע אותי בהתפרצויותיו. הוא הראה את חברותו בכוחנות; הפך את המילים ובלבל את העולם כדי לא לוותר, מתעמת עם התרבויות שייצגתי. זה נראה לי כמו אסתטיקן שלקח את הסוריאליזם של בונואל ואת הגרוטסקה של פליני וערבב אותם בסלנג של הלונפרדו³. אבל הכל נגמר כשהבריון הבלתי ניתן לריסון התרחק צועק מילים גסות בליווי תנועות ידיים שיכלו להאדים את פניו של הברמן הגס רוח ביותר בליברפול... איזה רגעים, איזה רגעים עברתי! מיד יצאתי לכיוון שדה התעופה.

בזמן שטסתי מעל הפמפס סקרתי את כל המחשבות של הימים הקודמים, בניסיון להבין למה אנדרס ובני ארצו תמיד הביטו בי בחשדנות. הבנתי שהאנשים האלה, ממציאי שיטת טביעות האצבעות לזיהוי כל אדם, שמרו על תודעתם המשטרתית היטב, וידעו בדיוק מה חשבתי עליהם. הגעתי למסקנה שאם ירימו ראש שוב, דבר שהתחלתי לחשוש ממנו, הם יאסרו על כל אחד מהמתכונים שלי בטענה כלשהי. נרגעתי במחשבה על התחייבויותיי כלפי אנשים מעולם מפותח שיודעים להעריך את סגנון הגורמה שלי. נזכרתי אז בסיפוק במתכונים של המאסטר בריאט-סברין, שהשתפרו כעת באמצעות המטבח החישובי שלי.

רק הנפתי את היד ומיד ניגשו הדיילות עם עגלות מלאות כל טוב. כך, תוך שאני מרחף בין עננים ורודים, התכוננתי לארוחה מאוזנת. אבל תחושה מוזרה, משהו כמו מיסטר הייד המתקדם באטמוספירה גשומה של טנגו, החלה לפלס את דרכה בתוכי. היססתי לרגע, ובסוף ביקשתי מהדיילות בקבוק יין אדום. ואז חשתי את הכוסות נוגעות בשפתיי שוב ושוב, פורסות את מגילותיו של עומר חיאם הזקן:

"החיים חולפים. מה קרה לבגדד? מה קרה לבלאך?"

אם הכוס מלאה – נשתה אותה, תהי מרירותה או מתיקותה.

נשתה! אחרי מותנו יוסיף הירח לשוט במסלולו הארוך.

כוס יין אדום וצרור שירים,

חצי כיכר לחם וקיום עירום – זה הכול.

יש האומרים: בעדן מצפות נערות עוטות עדי.

אני אומר: לנקטר הענבים אין מחיר.

עזוב את ההבטחה הרחוקה ותפוס את השעה,

³ הלונפרדו (lunfardo) הוא סלנג של בואנוס איירס שנוצר בסוף המאה ה-19 כתוצאה מערבוב לשוני של מהגרים אירופאים, בעיקר איטלקים, ומקומיים. הוא התפשט דרך הטנגו והפך לחלק בלתי נפרד מהספרדית הארגנטינאית הרגילה. (הערת המתרגם).

גם אם צלצולי הנצח מפתים יותר⁴.

⁴ הלחם בין המקור בספרדית לתרגומים הקרובים ביותר של יוסף מזל ז'בוטינסקי. (הערת המתרגם).

כמו מהעבר השני של המראה
 התמסר בבדידותו לגורלו המורכב
 של ממציא סיוטים.
 אולי, מעברו השני של המוות,
 עודנו בונה בבדידות ובעוצמה
 סיוטים מפוארים ומחרידים.

אדגר אלן פו, מאת חורחה ל. בורחס

תמיד האמנתי שהפנטזיות של סופרי מדע בדיוני התבססו על רעיונות עובריים שהיו באוויר בתקופה היסטורית מסוימת ונגעו באופן שווה בפילוסופים, חוקרים ואמנים. הרבה תחזיות שאומתו מאוחר יותר על ידי ההתקדמות הטכנולוגית, היו קשורות יותר לפיתוח של אותם רעיונות ראשוניים מאשר לחזיונות אמיתיים של העתיד. וְרַן חישב בדיוק רב למדי את נקודת המוצא של המסע הראשון לירח, וגם דמיין את הנאוטילוס מונע על ידי סוג של אנרגיה שזמן מה לאחר מכן ניתן היה לשלוט בה. דבר דומה ניתן היה לומר על בולוור ליטון בנוגע לחשמל, ועל מספר סופרים שהפתיעו בדיוק שלהם. כנראה, הרבה סופרים של היום יאומתו בעתיד כאשר האנטי-כבידה, התחבורה מבוססת קרני אור ואנדרואידים יהיו מציאות מעשית. חשבתי שלנסות להבין את התפיסות האלה על בסיס כוחות של חיזוי מוקדם, יהיה מגוחך כמו לייחס את ההמצאה המקבילה של הפסנתר ליכולות טלפתיות של כריסטופורי וכמה מבני דורו, שעבדו על פיתוח הקלוויקורד ב-1718. ההתאמה בגילוי נפטון על ידי החישוב של לה ורייה ועל ידי התצפית הטלסקופית של גאלה ב-1846, גרמה לי להרהר על המאמץ שהרבה מתמטיקאים ואסטרונומים עשו באותו כיוון, מונעים על ידי חשדות מבוססים לגבי קיומו של הכוכב ולא על ידי דחפים נסתרים. שקלתי גם שאם היו עורכים רשימה של ההצלחות והטעויות של סופרי העתידנות, השניות היו מנצחות בפער גדול את הראשונות. מצד שני, יהיה זה יוצא דופן אם בין אלפי ספרים ועמודים לא הייתה מתרחשת אף התקרבות אחת לעובדות שחזו הסופרים; שבין כל כך הרבה חלומות, כולם היו נכשלים. קרה כמו עם דברים רבים בחיינו המקריים, שלקחנו בחשבון רק את ההצלחות ואפילו בפסימיות מצאנו הצלחה כאשר, בין כל כך הרבה אירועים, השגנו את מנת האסון המצופה.

זו הייתה דרכי לראות את העולם, נתמכת על ידי חישוב ההסתברויות, כאשר הועלתה איזו אמונת הבל. זו גם הייתה עמדתי כאשר רצו להפוך את פו למעין מכשף של הספרות. רבים מקוראיו היו אנשים רגישים שלקחו את המהופנטים שלו; את העורבים מבשרי הרעות שלו; את האווירות הירקרות והקודרות שלו, כדברים שקרו באמת. לעתים קרובות שמעתי סיפורים על יכולותיו החזיוניות; על ההודעות שלו על טביעות ספינות שהתגשמו לאחר מכן; על ארונות קבורה שכאשר נפתחו הראו סימנים של חנק נואש, בדיוק כפי שהוא חזה מראש. והסיפורים האלה גרמו לי לסלידה מיוחדת.

אבל מזה זמן מה הדברים השתנו. בלילות קודרים מסוימים, בסביבות מסוימות החדורות בהשתקפות של ירחים חיוורים, האמנתי שאני חש את הנשימה שנפלטה בביתו האפל בעודו ממחר אירועים שיתאימו למה שכתב. בפעמים אחרות נדמה היה לי שלא היה מדובר ביצור שטני אלא ביצור שנלכד בקשרי הזמן, שרצה לשבור את הרשת האפלה הזו כדי להציל חיים אחרים. היום אני מאמין שהוא ידע פרטים על אירועים שעתידיים היו להתרחש ושלא יכול היה לשנות כי טרם נולדו הדמויות האומללות. ומצד שני, הוא רצה שמישהו יבחר את כל מה שאספר בהמשך.

אני מתעד את כל העובדות שכל חוקר אובייקטיבי יכול לבדוק בעצמו. עניתי להפצרותיו של פו, וכרגע, אני מנתק אתו קשר חולני. כאשר שני מפעילי רדיו נפרדים אחרי שיחה המחברת נקודות מרוחקות ואזורי זמן שונים, הם בדרך כלל מסיימים במשפט: "רות סוף!". אז כן, רות סוף, פו היקר והעצוב. אני יודע, אני מרגיש

זאת בבירור. בכתיבת הערות אלה, חוויתי כיצד האובססיות הילדותיות שלי עברו גירוש שדים. איני מאמין שבעתיד כשאבקר בבתים נטושים, כשאציץ לפי באר, כשאחצה יער אפלולי, אשמע שוב את אותה קינה אובססיבית שקוראת בשמי... "ריינולדס, ריינולדס". עכשיו אני יודע למי שייך הקול הגוסס הזה שרדף אותי מילדות. בקיצור, אנסה להיות ליד מרגרט כשהיא תקרא את כל המארג הבלתי מובן הזה, אחרת היא עלולה לחשוב מחדש על חייה כתירוץ של רצון רחוק; כאנטנה פשוטה שנבנתה כדי להקל על תקשורת בין זמנים ומרחבים שונים.

הכל התחיל במפגש חברתי.

"לא קראת את פו?" שאלה מרגרט בעוברה לידי.

"כן, כשהייתי ילד."

"ובכן, כדאי שתקרא אותו בתשומת לב ותראה שהוא מדבר עליך."

"איך עלי?"

"כן, על ריינולדס, האין זה שמך?"

"נו, זה כמו לדבר על סמית'... ומה עם זה?"

"לא יודעת, אבל השם הזה מסתובב שם."

כעבור ימים ספורים בדקתי אינדקס שמות בכתביו המלאים של הסופר ובשום מקום לא הופיע "ריינולדס". הבנתי שמרגרט טעתה, אבל כבר היו בידי מספר ביוגרפיות שלמרות שחזרו על נושאים מחייו המייסרים, נבדלו משמעותית בנסיבות מותו. עובדה זו משכה מאוד את תשומת לבי. לבסוף, נותרתי עם ארבעה מקרים שונים.

I

"לאחר מות אשתו, החל לסבול מהתקפי *delirium tremens*, שנגרמו כתוצאה ממצבי השכרות התכופים שלו. יום אחד, באוקטובר 1849, הוא נמצא גוסס על פסי הרכבת."

II

"אבל ביום שבו האחדות נשברה עם מות אשתו שנצחה על ידי השחפת, למשורר כבר לא היה כוח לחיות. גורר את אבלו ומקורות היצירה שלו למעשה מותשים, בקושי הצליח לשרוד אותה כשנתיים. כשהיה בבולטימור, בסיבוב הרצאות, הוא נמצא בין אורות שחר של אוקטובר, גוסס באמצע הרחוב."

III

"הוא היה בבולטימור במקרה; הוא עצר שם בנסיעה מריצ'מונד לפורדהאם (ניו יורק), כהכנה לחתונתו הקרובה עם שרה אלמירה רויסטר, אהבת נעוריו הגדולה, שאליה עמד להתאחד אחרי שאיבד את אשתו הראשונה, וירג'יניה קלם."

IV

"בספטמבר 1849 הגיע לבולטימור בדרכו לפילדלפיה. עיכוב ברכבת שהייתה אמורה להובילו לעיר האחרונה יהיה גורלי. ב-29 בספטמבר הוא מבקר חבר במצב שכרות מחפיר. חמישה ימים לאחר מכן, חמישה ימים של

חידה מוחלטת וריק בביוגרפיה שלו, מכר אחר מקבל הודעה שמישהו "שעשוי להיות מר פו" שוכב שיכור וחסר הכרה בטברנה בפרברי בולטימור. הייתה זו תקופת בחירות ונהוג היה שמבקשי הקולות היו משקים את הבוחרים בחינם. כוסות הבחירות האלה יכלו להיות הבחירה האחרונה של פו. כשהועבר לבית חולים, פטירתו הייתה בלתי נמנעת."

וכך המשכתי לאסוף רמזים, חשדות וביבליוגרפיה עד שיכולתי להרכיב תמונה של מותו של פו שהייתה יכולה להיכתב על ידו עצמו. האמת היא זו. ב-29 בספטמבר 1849 הוא מגיע לבולטימור. לא בטוח שבאותו יום ביקר חבר, או שכנופיית פוליטיקאים זירזה את המשבר שלו. עוברים מספר ימים ריקים עד שב-3 באוקטובר הוא נמצא מחוסר הכרה בטברנה ברחוב לומברד. משם מעבירים אותו ל"בית החולים וושינגטון" ותוך כדי הזיות עד סופו, הוא קורא שוב ושוב לאלמוני "ריינולדס". הוא מת בשעה 3 לפנות בוקר של ה-7 באוקטובר, בגיל 40. אולי כדי לתקן אשמה לא ידועה, העיר בולטימור מקימה לו אנדרטה ב-17 בנובמבר 1875.

יכולתי לקבל כוודאי, בין כל כך הרבה דעות שונות, שפו דרש שוב ושוב ובצעקות את נוכחותו של "ריינולדס". השם הזה, שאישר את הזיכרון העמום של מרגרט, הוביל אותי בכיוון של עובדה עוד יותר יוצאת דופן מנסיבות מותו של הסופר. דרך החשיבה שלי הייתה בסיסית. נניח - אמרתי לעצמי - שהדרישה החרדתית לאותו ריינולדס הייתה בעלת משמעות כלשהי, מי היה אותו אדם? ה"ריינולדס" היחיד המשמעותי שיכולתי למצוא הקשור לחייו או ליצירתו של פו היה חוקר קוטב, שעל סיפוריו התבסס לכתיבת חלק מהרומן היחיד שלו: "הסיפור של ארתור גורדון פים מנאנטאקט". מעבר לכך לא יכולתי להתקדם. אז מיקמתי את עצמי באופן החשיבה שפו רצה להראות דרך עבודתו המוזרה "אאורקה" שבה, תוך דיון בשיטה הדדוקטיבית האריסטוטלית והאינדוקטיבית של בייקון, פתח את השערים למה שהוא קרא "אינטואיציה", אולי מקדים בזה את ברגסון עצמו. למעשה ידעתי ששיטה שכזו לא יכלה להיתמך, אבל היא כן ייצגה צורת חשיבה והרגשה; ללא ספק, צורת היצירה הרגילה של פו. בעקבות קצה חוט זה, ממקם את עצמי במצב הזוי אבל כזה שחיקה את מסלולי הרגליו המנטליים, הצבתי את עצמי מול סצנת הקריאה לריינולדס וצללתי אל לימוד "הסיפור של גורדון פים".

ברומן, הסצנה המרשימה ביותר היא האסון של הספינה גרמפוס. כשנשארו רק ארבעה ניצולים נסחפים ועל סף מוות מחוסר מי שתייה ומזון, הוחלט להטיל גורל. "פיטרס פתח את אגרופי ואז הסתכלתי. פניו של ריצ'רד פרקר גרמו לי להבין שניצלתי ושהמוות בחר בו. התעלפתי על הסיפון. התאוששתי בזמן לחזות במימוש הטרגדיה הזאת ובמותו של מי שהיה המסית העיקרי שלה. לא הייתה שום התנגדות. פיטרס דקר אותנו בגבו והוא נפל מת מיד. איני רוצה לפרט את הארוחה המחרידה שבה בעקבות זאת. ניתן לדמיין דברים כאלה, אבל המילים חסרות כוח כדי שהתודעה תקבל את האימה של המציאות שלהם. די לומר שאחרי שהרגענו במידת מה את הצמא הנורא שכילה אותנו, בשתיית דמו של האומלל, ולאחר שזרקנו לים, בהסכמה משותפת, את הידיים, הרגליים, הראש והקרביים, טרפנו את שאר הגופה בקצב של חלק אחד ליום במשך ארבעת הימים הבלתי נשכחים שבאו אחר כך, כלומר, עד ה-20 בחודש." ריצ'רד פרקר בחר את הקיסם הקצר ביותר מבין הארבעה; מיד הוקרב ושלושת חבריו ניזונו מגופתו במשך מספר ימים. מאוחר יותר הם חולצו על ידי הספינה ג'ין גאי. זה קרה ביולי 1827.

מבלי לדעת לאיזה כיוון להמשיך (כי גם לא ידעתי מה אני מחפש), פעלתי באותו אופן כמו עם עניין ריינולדס, מחפש תקדימים. "הסיפור של גורדון פים" פורסם בניו יורק ב-1838. לכן, התכוננתי לחפש את מקור ההשראה לסצנה הזו, חושב אחר כך לעבור לאחורות מאותו ספר, לחפש תקדימים, וכך עד לסיום כל הסיפור. אבל לא היה צורך ללכת רחוק. מצאתי רק שני מקרים של קניבליזם בעקבות טביעת ספינה. המקרה הראשון התרחש ב-1685 בסנט כריסטופר, באיים האנטילים. קבוצה מסוימת של ניצולי טביעה הטילה גורל וכתוצאה מההגרלה אכלו חבר. כשחולצו, הם נשפטו ונתלו. כך יכול להיות שפו השתמש בביבליוגרפיה הזו כהשראה לסצנה שלו, אבל המשיכות היו גסות מדי. המשכתי הלאה למקרה השני ומה רבה הייתה הפתעתי כשגיליתי שלא היה מדובר במקור השראה אלא במקרה אמיתי שהועתק בצורה חצופה.

האונייה מיניונט טובעת. ארבעת הניצולים גוססים מצמא ורעב. הם מתדיינים, חושבים להטיל גורל, אבל מחליטים שזה לא נחוץ כי לאחד מהם אין משפחה שצריך לפרנס. הם הורגים אותו ובמשך מספר ימים ניזונים מריצ'רד פרקר עד שהם מחולצים על ידי הספינה מוקטזומה. כמובן שהמצב מתרחש בחודש יולי. כשהובאו בפני בית משפט הם נשפטו אבל חייהם נסלחו בהתחשב בניסיונות.

פרטים מסוימים הצביעו בבירור על המקור. ברומן אחד הניצולים לא מסכים שיבוצע הרצח, הלא הוא גורדון פים. במקרה האמיתי יש מלח בשם ברוקס שגם הוא לא מסכים ולמרות שבסוף משתתף בסעודה הוא לא מובא למשפט. בקיצור, הסימטריות (לא רק במספר ובהתנהגויות של הדמויות, החילוץ מאוחר יותר, החודש בו מתרחשים האירועים ואפילו השם ושם המשפחה החוזר של הקורבן, ריצ'רד פרקר), הראו משהו יותר מצירוף מקרים. אבל גם כך, בידיעה ללא ספק מאיפה לקח פו את הסיפור הזה, שבתי להיות בחשכה לגבי החשיבות שהוא נותן לריינולדס בשעת מותו. התגלית שלי הייתה מעניינת והשגתי אותה בעקבות אינטואיציה בהתאם לאותה נטייה מנטלית שנדמה היה לי לזהות אצל פו, אבל לא יכולתי להבין את סיבת ההפרעה הסופית שלו. מה הוא סימן אז בכזו חרדה? כנראה שהמפתח היה ברומן, אבל אני עדיין לא הבנתי את הנקודה...

נחוש להגיע לעומק העניין חיפשתי את הספר שבו מצוטט המקרה של המיניונט. לא מצאתי אותו בחנויות ספרים אבל הוא היה בספריית המוזיאון הבריטי. חיפשתי את התאריך בו התרחש האירוע וכשראיתי אותו באותיות דפוס לא יכולתי שלא לחוות את אותו קור שזוחל במעלה עמוד השדרה של הדמויות של פו: יולי 1884! המקרה קרה 35 שנה אחרי מותו של המשורר; 44 שנה אחרי הפרסום הראשון של "הסיפור של גורדון פים" ו-57 שנה אחרי תאריך ההתרחשות ברומן. זה לא היה הגיוני. הלכתי לעיתונים של התקופה, בהם היה הכל לגבי המשפט. היו לי צילומים של הפליינג פוסט מדבון (3 ו-6 בנובמבר 1884) ושל אקסטר אנד פלימות' גזט (7 בנובמבר 1884). הלכתי רחוק יותר והורשיתי להעתיק את פרוטוקולי המשפט בהם מופיעים הרבה דיוקים. האונייה מיניונט הייתה בת 19 טון. היא טובעת 1600 מייל מקייפטאון. ניצלים רק תומס דאדלי, הקפטן; הקצין הראשון סטפנס בן 31 והמלח ברוקס בן 38. איתם יש נער, ריצ'רד פרקר בן 17. האחרון שותה מי ים וחולה קשות. אחרי שלושה שבועות מחליטים שאחד חייב למות, אז דאדלי דוקר את פרקר בסכין. במשפט חבר המושבעים לא מצליח להכריע והמקרה עולה לבית המשפט המלכותי בלונדון. הם משחררים אחרי תשלום קנסות של 50 ו-100 ליש"ט.

לא, היה בלתי אפשרי זיוף בסדר גודל שכלל עיתונים ובתי משפט, כדי שהעובדות יתאימו לרומן. אז חיפשתי בכיוון ההפוך. הלכתי לחומר של כתב העת החודשי שניהל פו וערך תומס וו. וייט: הסאת'רן ליטררי מסנג'ר מריצ'מונד (ינואר ופברואר 1837). אחר כך עברתי למהדורת ניו יורק מ-1838 ולבאות אחריה, שהיו רבות הרבה לפני המקרה של 1884, ובהן לא שונו שמות ונסיבות.

שקלתי מחדש את המצב. לפני מותו של פו עקבותיו נמחקו למשך מספר ימים, ואז הופיע מחדש בממד שלנו כשהוא מדבר בהזיות. הוא קרא לריינולדס כדי שינסה לשנות את האירועים שהוא ראה מראש. זה היה בלתי אפשרי, פעמיים, כי ריינולדס כבר מת לפניו וכי גיבורי האסון עדיין לא הגיעו לעולם. אין ספק שזו הייתה הזיה... או שמא היה עליו להשאיר תיעוד של כל מה שקרה? אם זה היה המקרה, המשורר בחר את מרגרט הטובה כדי שתעביר לי את המסר הזה. הוא השליך את הבקבוק שלו לגלי הזמן לפני יותר מ-140 שנה ועשה זאת ביום מותו בבולטימור, ב-3 באוקטובר 1849.

הוי, ניוטון, ניוטון, מה היית חולם

לו היית אוכל את התפוח?

מישל היקר:

בעוד דקות ספורות אני עוזב את הכפר האולימפי באוסלו. אני רוצה שתזכור אותי כחבר טוב גם אם זעזעה אותך, כפי שהודית פעם, אותה "מפלצתיות" שתמיד ראית בהתנהגותי. אני מפקיד בידיך זיכרונות מקוטעים אלה מפני שתוכל למצוא בהם כמה מההסברים הרבים שאני חייב לך. בנוסף, אני עושה זאת כהוקרה על הזמן שהיית צריך לסבול תלמיד בלתי מובן ולא נורמלי כמוני.

היום אני מרים כוסית לכבודך, מפני שזה עתה יצרת את המתעמל הגדול בכל הזמנים! בעתיד, כשתגלה שהנערים שלך לא מצליחים לעבור את השיאים שלי, נסה לא להתנכל אליהם; לא הם ולא נערים אחרים בעולם יוכלו לעשות זאת מכיוון שההסתברויות הן נגד הניסיון הזה. *Au revoir!*

האבסורד של הכבידה האוניברסלית

היה, כתמיד, עניין חוק הכבידה. ידעתי שמתישוהו, ולו פעם אחת, הנוסחה הקטנה הזו של נפילת עצמים, $g = 9.78 \text{ m/s}^2$, לא תעבוד. מבין חוקי הנפילה, עניינו אותי אלה הקשורים למרחב ולמהירות. הראשון אמר "המרחקים שנעברו פרופורציונליים לריבועי הזמן שלוקח לעבור אותם". והשני: "המהירות שהושגה פרופורציונלית לזמן שחלף בירידה". לכן, כתלמיד שעבד עם המישורים המשופעים ומכונות אטווד ועד לפיזיקאי הגרעיני של היום, ביליתי זמן רב בחקירת האבסורדיות המדעית הזו. היו כדורים פורחים, מטוסים וטילים שיצאו מכדור הארץ; הייתה רשת המעוף של מינקובסקי שהתרוממה בדחף יוני; היו מוליכי-על ושדות אלקטרומגנטיים מנוגדים, כהבטחה ליישומים אנטי-כבידתיים. אבל אני נותרתי במכונת התעופה של לאונרדו ובמכשיר הראשון של האחים רייט, בחוט מקשר שהתחיל בחלומות לילה והסתיים בספרי סיפורים. כך, היה לי פשוט לפרש את הנסיך הקטן של סנט-אכזופרי ואת השחף של באך כיצירות של שני אנשים שהיה להם אותו מקצוע כטייסים בחייהם החוץ-ספורטיים ושהיו אובססיביים לשחרר את עצמם מ- $g = 9.78 \text{ m/s}^2$.

בנוסף, נפלו לידיי ההצעות לאלף הבא, של איטלו קלווינו. המחבר הציע את ה"קלילות" כהמלצה לסופרי העתיד. הוא ציטט את סירנו וסוויפט; האחד טס לירח, השני מחזיק את האי לאפוטה באמצעות מגנט. הוא הזכיר את קונדרה וחשב לראות ב"הקלות הבלתי נסבלת של הקיום" את הכבדות הבלתי נמנעת של החיים. לבסוף אמר: "...נכון שהתוכנה לא יכולה לתרגל את כוחות הקלילות שלה בלי הכבדות של החומרה, אבל התוכנה היא זו שמצווה, היא זו שפועלת על העולם החיצוני ועל המכונות". עם זאת, אמת זו כשהיא מובאת עד לתוצאותיה הסופיות הייתה מניעה אותו לסווג כ"לא טבעית" את העבודה על גוף האדם הנחשב כחומרה פשוטה של תוכנה אינטליגנטית. קלווינו, כמו כל אינטלקטואל, לא יכול היה לדעת למעשה מהו הגוף עצמו ולא הבין שהודות לעבודה עליו, יכול היה להשיג את הקלילות שחיפש.

המכונה מתחילה לעבוד

מגיל צעיר לקחו אותי למופעים ותחרויות, אבל עדיין לא הייתי בגיל המתאים להתקבל להתעמלות ספורטיבית. לכן, ביליתי שעות בתרגול של סדרות שבדיות, דניות וקליסטיניות מגוחכות, בהדרכת מורים שהתאימו לפעילות שכזו. מי שלא היה זקן, קירח ושמן, לכל הפחות הופיע בגופייה, עם נעלי התעמלות מכוערות ומכנסיים רחבים שנחתכו מעל הברכיים. בוודאי משם נבעה הסלידה שלי מבגדי ספורט הקשורים לסגנונות תרבותיים מסוימים: מכנסי גולף ורכיבה רחבים, מכנסי כדורגל ורגבי של שחקנים עם ישבנים גדולים שבסופו של דבר גלשו לאופנה כמכנסי ברמודה מפלצתיים או בבת דודתם החצאית-מכנסיים. איזו הפתעה הייתה לי שנים לאחר מכן כשפגשתי את אלופי דנמרק שביקרו את ההתעמלות הדנית; את הקו הראשון של הנבחרת

האמריקאית שלעגו למכנסי ברמודה ואת המתעמלות הגרמניות ששנאו את חצאית-המכנסיים. "רגישות משותפת", אמרתי לעצמי, והתפייסתי עם היקום.

יום אחד הסתרתתי בחדר ההלבשה בסוף השיעור של מה שהם קראו "חינוך גופני". אחר כך, מחליק במסדרונות שנראו כמעט כמו של בית חולים, הגעתי למדרגות. עליתי והגעתי למרפסת שהשתמשו בה לצפות בתצוגות. היה זה יציע רחב ידיים, חשוך לחלוטין. התמקמתי בפינה נסתרת ומשם הסתכלתי על האולם המרכזי שהיה אסור עליי. זה היה מבט אל עבר גן עדן! קירות מצופים במראות ענקיות, חבלים, טרפזים, מוטות, מקבילים, סוסים עם קשתות, טבעות, קרשי קפיצה... הכל היה שם. משטח מזרנים אינסופי, טרמפולינות שאפשרו לעוף בכל קפיצה, בורות מרופדים לקבלת הבריחה מפירואט מסוכן. אבל החשוב ביותר, הייתה שם נבחרת ממדרגה ראשונה, מקיפה מאמן שצעק כמו משוגע: "הניקוד הוא כוח, מהירות, שיווי משקל, קצב, סיבולת, תגובה ואלגנטיות... מי שלא עבד על משהו מאלה מאבד עשירות, כלומר, מפסיד! ואתה, שק תפוחי אדמה! בהתעמלות לא מסכמים כמו בספורט זניח שבו צוברים שערים, נקודות או מכות, אלא מפחיתים, מורידים על טעות שנעשתה."

החודשים חלפו, אבל ביום הולדתי, כשהצגתי את התעודה לשומר בכניסה, ראיתי איך הדלת נפתחת ונכנסתי בתחושת ניצחון. ריח השעווה, המגנזיום, השרף והמזרנים מילא את ריאותי כמו אוויר השחר. אבל מספיק היה לדרוך על העץ המבריק כדי שיד נעלמה תרים אותי באוויר ותתפוס אותי מהמכנסיים. "חסרות לך הגומיות!" צווח, ונשארתי מחוץ לאולם ההתעמלות. כבר אגרום להם לשלם מאוחר יותר על מתנת יום ההולדת הזאת! למחרת התפרצתי שוב וכבר אף אחד לא שם לב אליי. אז התחלתי לעבוד באמת תחת הנחייתו של מורה שהציב אותי בקטגוריה "ילדים, רמה אפס". קבוצה של עשרים מתלמידים עמדה להיאבק כדי לא להיות מודחת בגלל חוסר כשירות. אחרי שישה חודשים, נשארנו חמישה מהקבוצה ההתחלתית ועברנו לידיים של מאמן אחר, בזמן שהראשון קיבל קבוצה חדשה. החמישה מצאנו את עצמנו עומדים בחצי מעגל מול מומחה לעיניים שהתחיל את האימון בלהביט עלינו אחד אחד מלמטה למעלה. "חסרות לך הגומיות!", צעק עליי. אז הורדתי אותן, תפורות כפי שהיו בתוך המכנסיים, והעברתי אותן מתחת לנעלי ההתעמלות.

"עכשיו תגיד לי את שמך, בלי שמות משפחה; כאן יש רק שמות פרטיים, גיל ועבודות קודמות."

"רנה, שבע וחצי, שנתיים של "הדבר" הזה."

המורה פקח עיניים כצלחות. וכשהסברתי שהחינוך הגופני הקודם היה "דבר" שסירבתי לקרוא לו "התעמלות", הוא קיבל חץ אל הלב. מיד הפכתי למועדף והתחלתי לעבוד כפול מיתר חברי הקבוצה, משמש בכל פעם כדוגמה למתעמל גרוע. האתגר הזה עזר לי יותר מכל אימון. מההתחלה אהבתי את הצורה הקשה והבלתי צבועה הזו; אחרי הכל, הם רצו להשיג אלופים ואני רציתי שגופי יהיה הצעצוע הקרוב ביותר לכך.

המפגר והזבוב

מלידתי ועד גיל ארבע הייתי ילד מפגר. הרפלקסים שלי לא הגיבו טוב וחזרתי על כל פעולה מבלי יכולת לשלוט בה עד שהבנתי אותה. כלומר, אם הייתי צריך להרים קובייה, לא היה משנה כמה פעמים התאמנתי באותה עבודה כי תמיד זה הסתיים אותו דבר, כלומר, רע. בכל פעם חזרתי על הכל כאילו הייתה זו הפעם הראשונה, ולכן גם לא למדתי להגות מילה. אני זוכר איך הוריי הזמינו אותי להגיד "אמא" ו"אבא", אבל אני רק ראיתי את הפיות הענקיים שלהם, שמעתי את הצלילים שלהם והרגשתי את רצונותיהם המוזרים. יום אחד נחת זבוב על פניי, אחר כך הוא עף והרגשתי הבדל בין התחושה שנשארה לי לבין זו שהחרק לקח אתו, אי שם באוויר.

כשפענחתי את מעופו החלטתי שידי תשיג אותו ועשיתי את זה במהירות כזו שהאחות המטפלת יצאה בצעקות לבשר את הבשורה הטובה. כשהתחלתי ללכת בגיל שלוש כבר המשכתי ללמוד בשלמות הולכת וגדלה כך שתוך זמן קצר יכולתי להיות בשיווי משקל במקומות המוזרים ביותר. נדמה לי שמשוה דומה קרה כשהבנתי את אופן הדיבור. רק כשהייתי מוכן ואל מול אווירת המועקה שהרגשתי סביבי, הפעלתי את מכונת הדיבור, בכל יום במהירות ומימונות גדולות יותר. מכיוון שבאותם זמנים רווחה תיאוריית ה"הבשלה" של מרכזי העצבים, הגיעו למסקנה שאני נורמלי אבל "הבשלתי" לאט יותר מהמצופה. כדי למנוע נסיגה לאידיויטיות, לקחו אותי לדיקציה, משחק תיאטרלי, מוזיקה ופליֶקְטָנָה. אם הכוונה של האנשים הטובים האלה הייתה שאני אגיב

לקודים חינוכיים, עד גיל ארבע זה היה בלתי אפשרי כי הייתי מפגר, ומגיל חמש כבר לקחתי בידי את הפונקציות החשובות ביותר.

כשנכנסתי לבית הספר, חזרתי לאימבציליות המפחידה כי לא יכולתי להבין איך 2 שווה ל-1 + 1. למען האמת, גם עכשיו אני עדיין לא מבין את זה, כי לומר ששני ייצוגים שונים הם שווים זה מסתורין יוצא דופן. אחר כך, כשסידרו את הדברים והסבירו שהם לא שווים אלא "שקולים" והבנתי מהי מערכת המוסכמות בה הם משתמשים, המצב השתפר. אבל נשארה בעיה: הם לא יכלו לבקש ממני להיות קשוב להסבר על גיבורים לאומיים כאשר המורים היו כספרים חיים ופתוחים. בעת לימוד היסטוריה, מהרכיכה ועד נפוליאון, שקעתי אל תוך טון הדיבור שלהם, המחוות ושפת הגוף, חוסר האיזון הרגשי שלהם, את הבעיה הזו פתרתי זמן מה אחר כך כשהתחלתי להתאמן בכתיבת דברים שונים בכל יד ויד. ביד שמאל סיכמתי את ההסברים, בימין את התצפיות שלי על כל שריר ונשימה של המורה התורן. לבסוף, כבר יכולתי לעשות את זה באופן יומיומי בלי לכתוב כלל. עם הזמן, יכולתי להקשיב בו-זמנית לנושאים ולמצבים של כל אדם שנוכח בקבוצה.

אדרנלין וטרגדיה יונית

בבית הספר התנפלתי על כל המשחקים והבאתי אותם עד לקצה, מוקף בחברים מגושמים שהתעייפו במאמץ הראשון. גם, עד גיל שבע התעניינתי בכל סוגי הספורט. אבל כשנכנסתי לקטגוריית ילדים רמה אפס, התחלתי לפסול את השריר הרך והתגובה האיטית של השחיין; את צרורות השרירים של המתאגרף ומרים המשקולות; את השריר הסיבי של האתלט. נשאר לי רק כבוד מסוים לגובה שהושג במוט ולקפיצה האמנותית. עם זאת, במקרה הראשון עלו בעזרת מוט ובשני עשו את הפירואטים ונפלו כמו עופרת. היה ברור שכל ספורט יצר מבנה שרירים לא סדיר, או העניק מהירות לחלק אחד של הגוף ואיטיות לאחר. רק ההתעמלות השיגה את מה שחיפשתי. אבל בפעילות זו לא היה מדובר פשוט במשטר תזונה, שעות אימון יומיות או שינה מאוזנת, אלא בדיוק של תוכנית ששלטה בגוף. את הרעיון הזה הרחבתי לפעילויות אחרות בזהירות המתבקשת. לו הייתי אומר למורים שלי למשחק תיאטרלי או למוזיקה, שהעניין הסופי שלי היה להפוך את גופי למכשיר משוכלל מאוד של תוכנית מוגדת היטב, הם היו חושבים שזו עוד אחת מההלצות שלי. הם לא יכלו להבין שגם הבדיחות שלי כיוונו לאותה מטרה. לכן כששכללתי את הדמות ששחקתי בסצנה או כשקפצתי בתווים בעת חיבור מוזיקה, בעצם כיוונתי כל שריר והפכתי כל איבר פנימי למודע. פעם אחת, במדיאה של אוריפידס נעמדתי על הבמה, ובסוף, בדמות יאסון אמרתי: "שמע, זאוס, את דברי הנמר המרושע הזה! אני מעמיד אותך כעד על איך הוא מונע ממני אפילו לגעת בגופות האהובות האלה!". למה הקהל מחא כפיים לאמנות שלי בכזו להיטות? אומר זאת בפשטות: כי ידעתי לתעל את הגלוקוז, האינסולין, האדרנלין וההורמונים אל הביטוי הדרמטי.

מהמוזיקה הוצאתי את ההבנה של הקצב הפנימי של התנועות. בהתחלה זה היה מטרונום שאיתו וויסתי את המספרים, מספרים-הפוכות ופסודוֹבְּלָה באימון על סוס. אחר כך התחלתי לפזם מנגינות בזמן שביצעתי את התרגילים בטבעות. בהמשך השתמשתי בקטעים של קארל אורף בסדרות החובה של התחרות. לבסוף, תכננתי את הסדרות החופשיות בהרגשה שגופי מבצע פקודות דודקפוניות, שבהן כל שריר היה כלי שונה אך מתואם בסימפניה.

נדמה לי שמשהו דומה חיפשו הסובייטים. בצפייה בהם במשך ימים בהילוך איטי של הווידאו, זיהיתי את המכניקה של פרוקופייב מאחורי תנועותיהם. הם עדיין היו בשלב הפיזי של שימוש במוזיקה כתמיכה אובייקטיבית ולא חדרו לפונקציה המנטלית שהמירה את הדימוי המוזיקלי לפעולה גופנית. במילים פשוטות הייתי אומר שהם עבדו עם התפיסה בעוד שאני, יום אחר יום, החצנתי את הייצוג. עם זאת, אותה נבחרת הייתה החלוצה של תקופתה בהכנסת תנועות ריקוד לתפיסה המסורתית. הטכניקה שלהם התנגשה בתחרויות עם השופטים המערביים אבל, עם חלוף הזמן, האסכולה הזו התחילה להשתלט עד שסחפה את הטורנירים. בהשפעתם, ועם הגעת ההתעמלות האמנותית הנשית, הרומניות הפיקו את אותה התעלות שהדהימה את העולם.

בגיל שלוש עשרה הייתי אלוף נוער בכל הדיסיפלינות וכבר התאמנתי על העצמאות של החושים החזותיים. עם כיסוי עיניים, עברתי ממכשיר למכשיר בזמן שמדדתי מרחקים עם החיישנים הפנימיים שלי; בינתיים, המוזיקה עשתה את שלה. בתקופה ההיא למדתי שהריצה לתפיסת מהירות בקפיצה על סוס ובתרגיל קרקע

לא הייתה צריכה להיעשות על קצות האצבעות כפי שמלמדים בהתעמלות, אלא מכף הרגל קדימה תוך יצירת מעגל דמיוני עם הרגליים, והקטנת הקוטר שלו בהתאם למרחק מנקודת הקפיצה. והקפיצות עצמן היו צריכות לעקוב אחר רצף עקב-כף רגל-קצה אצבעות שיוצר את אותן תנועות ארוכות ומרחפות שנצפו קודם אצל רקדנים כמו ניז'ינסקי ושביקורת הבלט החשיבה בזמנו כ"מעופים בלתי אפשריים". אלה עדיין לא היו מעופים, אלא תנועות פשוטות שבהן היו מעורבים מהשרירים המרחיקים, הישרים והרחבים של הירך, ועד לרצועות הטבעתיות של שורש כף הרגל.

נקודה חשובה אחרת ששכללתי הייתה זו הקשורה לאיכות העמידות, שיפור היכולת לספק חמצן, לסלק פחמן דו-חמצני וחומצה לקטית, ולהגדיל את היעילות של איברים שונים שנדרשו כמו ריאות, לב, כבד וכליות. על בסיס עקרון המְשָׁךְ והמרווח, עבדתי על העמידות הכללית האנאירובית, כפי שהבין אותה יאנוש הגדוש, ושהעניקה עמידות בחוב חמצן שימושי למאמצים פתאומיים ומהירות; שונה מהעמידות הממוקמת בקבוצת שרירים. אבל אחרי שצפיתי בהתנהגויות, שחקרתי אצל ספורטאים שונים, השתכנעתי שחוסר החמצון המוחי שנגרם מאימונים שכוונו בצורה לא טובה, הוביל אותם להפחתת כמה פונקציות. לכן התרכזתי בנישימה שאימנתי כך שלעולם לא תהיה מוחזקת אלא, תוך שאיפה דרך האף ונשיפה בין השיניים, תמיד תתפקד כמו מטוטלת שמלווה את תנועותיי. גם לא נתתי ללב לעבור את מה שקראתי "סף השבירה האירובי", אותו קבעתי ב-180 פעימות לדקה.

עם פרנויה לא תגיעו רחוק!

מעט לעת, הן הוועדה הלאומית לספורט והן המאסטר הגדול מישל, ביקשו ממני לתת כמה המלצות למתעמלי המדינה. הפעם נתבקשתי לעשות זאת עם הנבחרת שעמדה לצאת לבריסל להתחרות על הדירוג האזורי.

באולם המרכזי פתחתי בהסברים בפני הקבוצה שהסדרה בחצי מעגל, מקשיבה ורושמת הערות. הרחבתי לגבי התפיסה הקלאסית שאליה היה צריך להיצמד כדי להשיג ניקוד טוב במה שהשופטים קראו "אלגנטיות". עבורם, אלגנטיות הייתה זהה לקצוות ישרים בכפות רגליים וידיים; חיבור ירכיים; ראש זקוף; כתפיים נמוכות; כניסות ויציאות מסומנות בברור... אבל הוספתי שזה היה רק השריון של ההתעמלות; שכאשר היוונים המציאו את האולימפיאדות הם שמו את הנשמה בגוף. כתוצאה מכך, באולמות ההתעמלות הפילוסופים פיתחו את רעיונותיהם ושם גם קיבלו השראה ציירים ופסלים שלקחו כהתייחסות את הפלסטיות הגופנית. הגוף היה בשבילם משהו שצריך היה להפוך לאנושי ולא פשוט אובייקט טבעי, כמו במקרה של בעלי החיים. אבל די מהר הפסקתי את הנאום כשזיהיתי במאזינים את אותו חוסר סבלנות שהונע על ידי ראוותנות ויהירות. כל שיקול היה חסר תועלת אם לא עמד ביחס ישיר לאינטרסים המידיים שלהם. כמובן, הם רצו להתבלט כיצורים יוצאי דופן.

כך, עמדתי מול דחלילים שהרגישו עצמם כעל-אדם. ידעתי היטב שבראשיהם העכורים התחיל לקנן החלום הבלתי אפשרי של האלופים, שלפיו אפשר לייצר נפילות איטיות יותר שמאפשרות להכניס בסדרה נתונה תרגילים מסובכים יותר ויותר. משהו דומה קרה לוורטואוזים מתחומים אחרים, כמו הודיני, שהתאמנו בקפדנות גוברת כדי לברוח מכליאה, מנסים לשבור גבולות פיזיים מסוימים. אצל אחרונים, המאבק היה נגד חוק אי-החדירות של הגופים, כפי שאצל הבחורים המוזרים שלנו היה נגד $g = 9.78 \text{ m/s}^2$. בניסיון לדלל את תסמונת הפרנויה רציתי להניא אותם ממה שהיה בלתי ניתן למימוש, לפחות עבורם.

אז אמרתי להם: "מסות נעות בעת סיבוב נוטות להתרחק מהציר שלהן, כאשר הכוח הצנטריפוגלי פרופורציונלי לריבוע מהירות הסיבוב. בקו המשווה הכוח הצנטריפוגלי הוא $1/289$ מעוצמת g , כאשר 289 מתאים לריבוע של 17. אם התנועה המעגלית מהירה פי 17 ממהירות סיבוב כדור הארץ, g מתאפס. מהירות הסיבוב היא $1,665 \text{ קמ"ש}$, לכן צריך לעבור את $28,305 \text{ קמ"ש}$ כדי לברוח מכדור הארץ. עכשיו, ילדים טובים, כשאתם מסתובבים בסיבוב גדול במוט האופקי, איזו מהירות ממוצעת אתם משיגים? ובכן, בערך 60 קמ"ש . כולו ככוח צנטריפוגלי, מכיוון שהמוט כמעט ולא מפעיל פעולת כבידה. אם משקלך הוא 75 ק"ג , במהירות 60 קמ"ש אתה מפעיל על המוט מתח השווה ל-300 ק"ג. כשאתה משתחרר בסלטה של בריחה אתה יכול להגיע הרבה יותר גבוה מגובה המוט, עושה שלושה סיבובים מכווצים ברול או שניים מתוחים. יש נקודה מתה כשאתה לא עולה ולא יורד... באיזה רגע זה קורה? באופן לוגי באמצע סדרת הסלטה המשולשת ברול או הכפולה בשטוח.

ומה הגובה באותו רגע? כמובן שהמקסימלי, תמיד מעל המוט... ברגע הזה משקלך הוא אפס. אבל הכבידה גורמת לך לגעת בקרקע בפחות משנייה מכיוון שאתה בפחות מ-9 מטרים, 78 סנטימטרים גובה. טוב, כרובים יפים, איך תוכלו לעוף בתנאים העלובים האלה? מלכתחילה, היה צריך להיות מסוגל לתת 6 סיבובים ברול או 4 בשטוח וזה היה אפשרי אם המהירות הייתה גדלה ל-120 ק"מ/שעה, לכן המשקל היה עולה ל-600 ק"ג שהיית צריך להחזיק בשתי ידיך כדי לא להשתחרר לפני הזמן. גם אז, בהגעה ליותר מ-9 מטרים מעל הקרקע, היית נופל אחר כך כמו פסנתר. אם בסיבוב השני היית מכניס כמות גדולה של סיבובים, היה נוצר פירוק כוחות דומה לזה של ג'ירוסקופ שעם הכוח הצנטריפוגלי שלו יכול היה להשוות ל-g. אבל הם היו צריכים להיעשות במהירות כזו שהיית מאבד אפילו את הבגדים, בנוסף לשבירת עד העצם האחרונה שלך. כמובן שיש את גמישות המוט שיכלה לסייע לבריחה אבל, בכל מקרה, בפחות משנייה היית דורך על הקרקע. לבסוף, אף אחד לא ביצע יותר משתי לוחות עם בורג אחד של בריחה. לכן, לעולם לא תעברו שנייה אחת לפני הנפילה. כך שהחלומות שגדולי המתעמלים אובססיביים לגביהם צריכים להישמר לזמן שראשיכם ינוחו על הכרית. תוציאו מהראש אם כן את המיתוס של עבירת רגע הגבול של התלייה. זהו זה!"

הם הסתכלו עליי בשנאה. אותה שנאה שראיתי בעיני הפיזיקאים כשמשפשים להם מול העיניים את מהירות הגבול של 299,792 קמ"ש. כולם יודעים שזה כך, וכך גם הם מסבירים את זה. אבל באיזו זכות מישוהו בא להתעקש? בוודאי קול פנימי אומר להם שיום אחד הגבולות האלה יתנפצו לרסיסים. הפיזיקאים, בניגוד למתעמלים, לא מרשים לעצמם לשמוע את רצונותיהם, אלא אם בהיסח דעת הם מושיטים את ידם ובולעים את התפוח המבריק של ניוטון או את תפוחי השמיים של רומר (תלוי אם מדובר בכבידה, או במהירות האור).

רגע אחרי האנקדוטה, הוצאתי דינמומטר דיגיטלי שבנית ונהנתי את שני הקצוות שלו במשענות המרכזיות של המוט. אז ביקשתי שיתבוננו בזהירות בצג בעליית המשקל כפונקציה של המהירות. קפצתי למוט, עליתי לאנכי בזמן שדרשתי את הקריאה בקול רם, והתחלתי להסתובב בסיבוב גדול. המקהלה אישרה: "280... 290 ... 150 ... 90 ... 50..."

אז, שחררתי את הסלטה הכפולה הטיפוסית עם בורג ונחתתי נעוץ על קצות האצבעות על המזרן. מה שקרה היה שלפי מה שהראה המכשיר, ככל שהאצתי את הסיבוב המשקל התחיל לרדת... מה שהיה אבסורדי. מכיוון שאף אחד לא שאל כלום, היה ברור שחשבו על פגם בסימון הדינמומטר. כך שהם הסתפקו ברישום התיקון של התרגיל, ובכך הסתיימה ההצגה התיאורטית-מעשית.

הרטט המוזר הזה

במשך זמן רב הקדשתי את עצמי להפוך את הגוף שלי למעין דימוי קולי כך שבתנועה מבפנים, כל תא יפלוט את הרטט הזה תחילה למוט, אחר כך למותחנים, משם לרצפה, ולבסוף לקירות ולמסת האוויר של האולם. הייתה זו נשמתה של המוזיקה מתורגמת לביטוי היפה ביותר של האלגנטיות הגופנית. כמו גיטרה שרוטטת בהתרגשות למגע המיתר ומעבירה את קולה תוך יצירת תהודה עם חפצים אחרים ועם האוזן האנושית, גופי יהיה המכשיר במקרה הזה. על הדרך, על ידי העברת הרטט לגופים מסביב, מקור הרטט יהיה מונע לאחור.

כך הגיע היום שבו האולימפיאדה הייתה אמורה להפוך לאירוע אמנותי. לא אספר מה קרה לאורך רוב היום שבו השגתי את הניקוד המקסימלי בכל מכשירי ההתעמלות. אספר את החלק הסופי שלטעמי היה הטוב ביותר.

מול שתיקת הקהל, ציפיית השופטים והמתעמלים, תשומת הלב של מיליוני צופי הטלוויזיה, צעדתי לאט אל המוט. דרכתי על פיסת שרף כדי שנעלי ההתעמלות שלי לא יחליקו על הרצפה ביציאה מהמזרן; שפשפתי את ידי באבקת מגנזיום כדי לבטל כל הזעה אפשרית; סימנתי את צורת הכניסה מתחת למוט, ותוך שאיפה, נתליתי עליו. תוך שניות ספורות ביצעתי כמה תרגילים והגעתי לסוף הסדרה. במצב אנכי התחלתי את הסיבוב הגדול. ב-90 המעלות הראשונות של הסיבוב כבר הייתי מכוונן; ב-180 התחילו גלים מבפנים עד לכל מסת השרירים; ב-270 המוט התחיל לרטוט בעקבות הדימוי הפנימי שלי; ב-360 הגעתי שוב לאנכי והתפשט גל אל המותחנים ורצפת האולם. התחלתי את הסיבוב השני במהירות מופרזת תוך היפוך המנגנונים המנטליים שסימנתי: "ילש ילגופירטנצה חוכה ידי לע לטבמ ינאש וז איה הבושחש הדיבכהו ילש ריצה אוה טומהש נוויכמ $g = 75520199.0 + 88170500.0 \text{ (I nis)}$ בחורה וק לש סוניסה עוברל רשי סחיב, יראה רודכ לש הרקמב

בטוקל הוושמה וקמ הלדגש הצואתה תקתעה יתוא תניינעמ אל. $2 - g'g = g(R/a + 1) - 2$ ש-נאכמ $(a + R) : 2$, דרוי לקשמהש נמזב תוריהמה תא ריבגמ ינא, גוסנ ילש יומידהש נמזב פוגה סע סדקתמ ינא תולעמ 90-ב". כבר ב-180 מעלות הכנסתי את הסימפוניה שבחרתי לאותה הזדמנות, תוך התחשבות שתהיה קלה לזיהוי על ידי הקהל... "ויתור", חשבתי, "אבל טוב שכולנו נהנה". באותו רגע, בזמן שעשיתי את החישובים שלי כבר שמעתי במהירות את התנועה השלישית של הסימפוניה והגעתי לרביעית כשהשארתי מאחור את הבריטון וארבעת הקולות. המוט התנוודד. המותחנים, הרצפה והקירות, התחילו להגביר את הפליטה. כך שהחלפתי את הקולות האנושיים בכלי נשיפה מנחושת אחרי הקלדרון הגדול של הפרטיטורה המנטלית. ובהעמדת הכל בפה מז'ור התפרצה הכוראלית של בטוהובן עם צלילים זוהרים שבהם לא זזהו לא מקהלות ולא כלי נשיפה קונבנציונליים... כל הסביבה הוצפה במוזיקה; הקהל קפץ ממושביו כאילו נדחף על ידי קפיצים; הניירות של השופטים עפו באוויר וכמה מתעמלים נפלו על גבם כשישבניהם נחתו על מזרנים, רצפות עץ וכלי מגנזיום. עברתי פעם שנייה ב-360 מעלות בזמן שהתענגתי על האודה המגוחכת של שילר שבטוהובן הלחין: "לכרוב ניתנה התבוננות באלוהות! לתולעת העלובה, ניתן התענוג!", ושבמקור היה מסודר בסדר אחר: "Wollust ward dem Wurm gegeben und der Cherub steht vor Gott!". הכרובים היפים התגלגלו על הרצפה כמו תולעים עלובות עם הישבן מאובק במגנזיום...

לבסוף ב-270 מעלות של הסיבוב השני שחררתי את הבריחה ומסתובב כסביבון בברגים מהירים עליתי בסלטה שטוחה וכך עוד שלוש פעמים עד שהגעתי לנקודה המתה ביותר מ-10 מטרים גובה מעל הקרקע. אז התחלתי לרדת כמו אותם טילים שנוחתים לאט על הירח. בחמש שניות ארוכות נחתתי על קצות האצבעות על המזרן וסיימתי את הסדרה. מנצל את המבוכה הכללית, חמקתי במהירות בזמן שמישהו צעק: "תורידו את המוזיקה! הפרעתם לסדרה יוצאת דופן עם הרמקולים בעוצמה גבוהה!... חסרי אחריות!".

עכשיו אני בחדר הזה מסיים לכתוב ביד ימין בזמן שאני מנסה לחדור את עץ השולחן עם האצבע המורה של יד שמאל. ואני שואל את עצמי: האם עליי לקבל את חוק אי-החדירות כי התפיסה מראה לי שגוף אחד לא יכול להיות במקום שתפוס על ידי גוף אחר?

הרדיו-טלסקופ של הר טלפן

מנהלת המצפה, שוקו סטירו, סיימה את עבודת היום. באותו רגע השעון רטט בעדינות. השעה הייתה 9:00 בערב. היא החליפה את בגדי העבודה שלה ונזכרה שפָּדְרוֹ צריך להגיע. כבר שנתיים שהיא חזרה על טקס ימי שלישי: לאחר סיום כיוון הרדיו-טלסקופ, היא פשטה את סרבל העבודה כאילו השילה עור צהוב זוהר; סידרה את שערותיה והשוותה את תווי פניה האסיאתיים עם אלה שבתמונה שהציבה בדיוק בפינת המראה, נדהמת בכל פעם מחדש מאותם פנים אצטקיים הדומים לשלה. דמותה של הציידת, כפי שקראו לה הארכיאולוגים, נחקקה באבן קשה לפני שבע מאות שנה. הדמות, בפרופיל צד, החזיקה בידה חפץ מלבני שממנו יצא מוט דק מאוד שהחוקרים זיהו כחנית ציד. מעבר לכך, איש לא נתן הסבר מספק לגבי הלבוש המוזר או כיסוי הראש שיכול היה להיות נוצות אצטקיות עתיקות, אבל שלעין בלתי מקצועית נראה כמו תנועה פשוטה של שיער מתנפנף ברוח. באתר הארכיאולוגי היא הכירה את פדרו, שכאשר העניק לה תמונה של הציידת, לחש באיטיות: "עכשיו אני יודע מי את", ומשפט זה הניע מערכת יחסים מרגשת.

שוקו התכוננה לרדת שוב אל העיירה בחברתו. עוד רגע היא תשמע את רחש גלגלי המכונית על החצץ, מתפתלים במעלה השיפוע האחרון שמסתיים ברחבת המצפה. פדרו יגיע עד לכניסה וצוות השמירה יזהה אותו במצלמות במעגל הסגור; הם ישוחחו בקצרה ותוך זמן קצר הם יהיו יחד שם למטה, בלב לילה חמים ומעוטר בכוכבים.

אבל הפעם טקס ימי שלישי השתבש. פדרו, מבלי להופיע בצג, עלה עד לכיפה. דלתות המתכת נפתחו והוא נכנס במהירות.

"שוקו, את חייבת לתקן את זה. אם נשלח את זה לעיר, ייקח להם כמה ימים עד שיתקנו. יש לך כאן את כל הכלים שבעולם ואת יודעת איך לעשות את זה. בלי השלט רחוק אנחנו צריכים לפתוח ולסגור ידנית את שער האתר."

"ברור שכן" היא ענתה, "ברור".

שוקו החלישה את קול המוניתורים, לקחה את השלט והביאה אותו לשולחן העבודה. באופן אינסטינקטיבי תפסה את הסרבל הצהוב ובשנייה אחת הייתה לבושה בו; שחררה את שערותיה והתחילה לתפעל את המכשירים.

"קצר חשמלי הוציא אותו מכלל פעולה" - מלמלה בלחש.

בסריקת האוסצילוסקופ ראתה את הפגם. בזמן שהחליפה את הטרנזיסטור הפגום, הפנטזיה על פדרו שטה בין שפתיים ונשימות כבדות, בין עור ועומק לוחט של גופים נפגשים...

"אנחנו צריכים לכוון מחדש את תדר השידור כדי שיפעל ב-4 מטרים, 4 סנטימטרים, 5 מילימטרים."

היא עבדה בקפדנות של מהנדסת תקשורת מבריקה שחברתה ביפן הרחוקה העריכה כל כך.

"תאר לעצמך, אפילו לא מעגל משולב אחד. הצעצוע הפרימיטיבי הזה על טרנזיסטורים פועל במרחק של כמה צעדים, בעוד שברדיו-טלסקופים אנחנו מקבלים אותות שנשלחו לפני אלפי שנות אור... 4 מטרים, 4 סנטימטרים, 5 מילימטרים, קצת יותר מ-168 מגה-הרץ. זה מוכן!"

תוך כדי מתיחת האנטנה של השלט, היא לחצה על כפתור המגע. מיד, אורות המעבדה הבהבו; נשמעה חבטה עמומה במנועי הכיפה והאנטנות הפרבוליות של הרדיו-טלסקופ החלו להסתובב בחיפוש אחר מסר רחוק שהגיע עד לכאן מהכוכבים. בזמן שהתאורה הכללית עומעמה, הצגים התיזו ניצוצות. אולי בגלל האפקטים המנוגדים האלה, לפדרו הייתה תחושה שהוא מאבד את שוקו דרך מנהרה סטרובוסקופית; היא

התרחקה עם השלט בידה, נדחפת על ידי רוח חשמלית כחולה. אבל מיד עשרים הצגים התאוששו ביחד כדי להראות את הפרופיל של הציידת.

מיד, הכיפה הוצפה בהמון אנשים שתחילה עמדו המומים מול המסכים. לאחר מכן הצוות ניסה להפעיל את בקרת הרדיו-טלסקופ אך נפילת החשמל תקעה אותו. הטלפונים צלצלו וממצפים שונים טענו כי השידור עם הדמות האנושית יצא משם, מהרדיו-טלסקופ של הר טלפן. למעשה, נקודות תצפית שונות המפוזרות במקומות שונים בעולם היו מחוברות כך שבכל מקום התקבלו בו-זמנית התמונות שזוהו על ידי שאר חברי הרשת. כך שלמרות נפילת המתח, הר טלפן המשיך לשרד לעמיתיו. הקושי היה לקבוע מאיזו נקודה התקבלה תמונת הציידת. שמונה דקות לאחר תחילת ההפרעה, רמת זרם החשמל התייצבה ועם החזרה לשגרה נעלמה הדמות. קווי הכוכבים של הרדיו-טלסקופים השונים התמקדו מחדש בעשרים הצגים.

שוקו פשטה את הסרבל. במהירות ירדה לרחבה, עם פדרו בעקבותיה. המכונית התניעה בזמן שהיא אוחזת בעצבנות את השלט רחוק ואת התמונה שחילצה מהכיפה. בלב לילה חמים ומעוטר בכוכבים, הרכב החל לרדת לעבר האורות הרחוקים של העיירה.

הזיכרון השברירי

רק כשנכנסו לבית הגדול החלו בשיחה.

"ראיתי רצף של הבזקי אור, דומים לאלה שמייצרים הסטרובוסקופים במועדוני לילה; שם הרוקדים נראים כאילו הם זזים ב'קפיצות'. במקרה הזה, זו הייתה הצללית שלך שנראתה מתרחקת במהירות לקצב ההבזקים הכחולים."

"על מה אתה מדבר, פדרו? אתה מדבר על תדירות של בערך 16 מחזורים לשנייה. הבהוב כזה לא יכול היה לצאת מהצגים."

"אולי, העובדה היא שבו-זמנית הייתה לי תחושה שאני נדחף בכיוון ההפוך על ידי מעין רוח בזמן שהרחתי ריח חזק של אוזון."

"אתה לא מתאר באופן מדויק, אני לא יכולה להבין אותך!" - צעקה שוקו על סף היסטריה. פדרו חיבק אותה בעדינות ובאיטיות רבה הסביר:

"את נעת בכיוון ההפוך ממני דרך מנהרה ארוכה. זה לא נמשך יותר משתיים או שלוש שניות, אבל כשחזרת וראיתי אותך עם השלט ביד, אישרתי שאת הציידת. עכשיו זה כבר לא משפט כמו בהתחלה... במשך שנתיים לא דיברנו על מה שהיום התפוצץ לנו בפנים." היא התייפחה אבל התאוששה מיד, קוטעת את פדרו.

"בוא נחזור להתחלה. אני יודעת שמהו קרה, אבל אין לי נקודות התייחסות לקבוע כמה זמן עבר. בוודאי חווייתי תופעה דומה לשינה שמתעוררים ממנה בלי לזכור כלום. בשבילי הייתה השהיה של הזמן, בשבילך עברו כמה שניות של חוויות ללא הפרעה. אחר כך התמונה קפאה במשך שמונה דקות."

פדרו הציע לכתוב הכל כדי לבחון את זה למחרת וכך נעשה. אחרי זמן מה, מותשים, נפלו למיטה כשהם נושאים איתם תערובת של בלבול ושיממון. זמן קצר לאחר מכן, הוא ישן עמוקות.

שוקו התפתלה בתרדמה מנוגדת. בפסגת הר טלפן לא היה המצפה אלא שלפניה עמד גבר מרשים לבוש בסגנון אצטקי. הוא, כמו פסל זוהר, העביר באופן מידי את תווי פניה לגוש אבן. הלבוש, השלט רחוק והשיער ברוח הונצחו בסלע, אבל שם התמונה זזה כאילו הייתה חיה. הוא הסביר ללא מילים משהו הקשור לאיזון כדור הארץ שהיה צריך לשקם באמצעות מכשיר שהוא ישאיר במקום מסוים במשך מאות שנים. היא, שלא מרצונה, תביא להאצת התהליך הזה תוך סיכון כל המשימה. היה צורך להפוך חלק מהאנרגיה העודפת על ידי כיווצה עד להפיכתה לחומר. תהליך זה יחזיר את האנרגיה לנקודת העבודה המקורית ואותו גורל יכול על כל מה שקשור לרגע התאונה. זו הייתה דרך לסדר מחדש את הדברים מבלי לגרום לשרשרת אירועים שתשפיע על

מערכות רחבות יותר. שוקו חשבה שהבינה שגם הזיכרון שלה מהזמן העמוק יישאר כבול מאות שנים לפני הולדתה שלה בגלל אירוע שתיצור בעתיד. אבל היצור הקורן פתח את ידיו לרווחה והיא מזרקה שוב לעולמה.

הם קפצו יחד מהמיטה בזמן שהרצפה התנוודדה והרהיטים חרקו. זו הייתה רעידת אדמה. הם הגיעו לחצר הרחבה כמעט בסוף תנועת האדמה. השחר עלה ורוח קלה נשבה לכיוון טלפן.

לוח השנה האצטקי

בסביבות שנת 1300, אזור טלפן היה נקודה חשובה באימפריה האצטקית. שם נשמר הספר המצויר שסיפר את סיפור המסע הארוך דרך החשכה, של אלה שהגיעו ויצרו את העם המקורי. בהר באזור ירד האל קצלקואטל וממנו נסע לחלקים שונים של הארץ. שם הוא גם לימד למשך זמן מה את כל-מה-שיש. אבל בוקר אחד, הגיעו לחפש אותו אלים אחרים רכובים על נחש נוצות ענק. לפני שעזב איתם, השאיר כמתנה את כלי הטיס המעופף שבו ירד, אך הסתיר אותו במקום שרק מעטים מהחכמים הכירו. צאצאיהם של אלה ידעו מה לעשות בבוא הזמן המתאים, כי הוראותיו נחרטו בדיסק אבן. אך אם מישהו יעשה טעות, כלי הטיס יעוף בחזרה למפגש עם אדונו. כך, קצלקואטל והאלים התרחקו מבני התמותה כשהם עפים לעבר כוכב השחר. מאה שנים מאוחר יותר, מוקטזומה השני הגיע לטלפן וכינס את החכמים כדי שיגלו את סודו של קצלקואטל מכיוון שהסיפור המטריד הזה התפשט בכל האימפריה. אז, הנתינים הערמומיים הסבירו שהייתה הגזמה לגבי משמעות דיסק האבן. למעשה היה זה לוח שנה שהיה שימושי הן לניבוי מחזורים אסטרונומיים והן לקביעת הזמנים המתאימים לזריעה וקציר. בהסכמת הקיסר, טלפן אושרה כנקודת התצפית הטובה ביותר של הגורלות והכוכבים. בכל מקרה, האזור ננטש מאוחר יותר בעקבות הגעת האדם הלבן.

אבל האמת האקלימית והגיאוגרפית, שעוותה על ידי האגדה, שוחזרה מאות שנים מאוחר יותר כאשר הותקן בהר באזור, הידוע כ"הר טלפן", אחד מהרדיו-טלסקופים של הרשת העולמית. מעבר לכך, האזור הוכרז כבעל עניין היסטורי ובמיוחד האתר הארכיאולוגי שנמצא בסביבות המצפה. כך, דרכם של הצוותים משני המתקנים נפגשו והתכנסו בעירייה מנומנמת, מספרים סיפורים על כוכבים וממלכות אגדיות. לכן גם לא היה מוזר שראש הארכיאולוגים ותיירת יפנית יפגשו באתר כשעבדו במרחק כה קצר, ושהיא היא תרצה להכיר את ההיסטוריה של המקום.

סלע זמן

ביציאה מהבית הגדול הם פנו לכיוון ההרים. תחילה הם הגיעו לאתר. היה מוקדם וצוותי העבודה עדיין לא הגיעו אבל השומרים יצאו לקבל את פניהם עם נימה של דאגה בקולם.

"דון פדריטו, אתמול בלילה הייתה רעידת אדמה חזקה מאוד שאחריה באה רוח שכמעט העיפה אותנו. לא רצינו להיכנס לחדרים אבל יכול להיות שמהו נפל שם בפנים."

"אל תדאג חואן, נלך לבדוק."

בצד התנשאה פירמידה מדורגת עם קצה קטום. הם עלו במדרגות ובמרפסת נעמדו מול השער שהגן על הכניסה. פדרו מתח את האנטנה של השלט וכשלחץ על הכפתור, המנוע ציית והניע את לוח המתכת הכבד. הוא טפח טפיחה עדינה על גבה של שוקו: "כל הכבוד לך!"

בכניסה לחדר פדרו הדליק את האורות. כני ציור, שולחנות עבודה, ארונות ומדפים עמוסים בחומר ארכיאולוגי גדשו את המקום. בפינה מעט מוארת, לוח אבן הציג בגודל טבעי את הציידת. הנכנסים עמדו במקומם לרגע, מתבוננים בדמות. בקול שקט מאוד, שוקו שאלה על המקום שבו היא נמצאה. פדרו ענה שהיא נמצאה בהר טלפן כאשר חפרו את החפירות להנחת היסודות של המצפה. האבן הורדה לאחר מכן לאתר והועלתה שוב למקום הנוכחי.

רעידת אדמה חדשה חנקה את קולו של פדרו. רעש כלי החרס המתנגשים, חריקת הקירות המרוצפים ורטט השער המתכתי התמזגו עם תנודת המנורות התלויות על כבלים ארוכים. באותו רגע, בין שיתוק לבריחה, הם ראו איך דמות הציידת זזה כאילו מתמתחת ביקיצה בזמן שזוהר עדין שטף את כל הלוח. אחר כך נדמה היה שהתבליט איבד משהו מחדותו המושלמת, כאילו פתאום החלה פעולת הזמן. שוקו הרגישה שמהו עמוק מתחיל לפעול בזיכרונה.

בינתיים, צוות העובדים הגיע במהומה לאתר. זמן מה לאחר מכן, כבר בבסיס הפירמידה, פדרו נתן הוראות לחזק את ההגנה על החומרים מפני רעידת אדמה אפשרית.

הם עזבו את האתר ופנו לכיוון ההר. בדרך הם ראו שהרוח מתגברת בעוצמתה ומגיעה לטלפן מכל הכיוונים. תוך זמן קצר הגיעו לרחבת המצפה. שוקו ירדה במהירות ופדרו נשאר ברכב, ממתין בסבלנות. לבסוף היא יצאה מהמצפה, נכנסה למכונית, נאנחה, ובהישענה על המושב התחילה לספר שהדברים מסתבכים ללא הרף, שעכשיו אחרי כל רעידת אדמה קטנה המעגלים מועמסים יתר על המידה; שהרוח לא פוסקת מאז הלילה הקודם ויוצרת ענן אבק מרחף שמייצר קווי רדיו-כוכבים מזויפים. היא עצמה נאלצה להחליף שני מייצבי מתח ועליה לחזור לעיירה כדי לבקש חלפים. היא לא רצתה לטוס במסוק כך שתיסע במכוניתה או בטנדר של המתחם. הם התנשקו, מבטיחים להיפגש שוב באותו לילה בבית הגדול.

האשמה היא של סיירה מאכרה

"דו"ח ועדת החקירה של התקרית המכונה 'שידור חוזר באמצעות הד'. אחראים לתצפית השדה, ד"ר מ. פרי ופרופ' א. גורט."

"בשעה 21:12 של ה-15 במרץ 1990, המתחם האסטרונומי של הר טלפן הפסיק לשדר אותות רדיו-אסטרונומיים. ברשת, שבאותה שעה חיברה את תחנות קוסטה ריקה, סידני, סינינג ואוסקה, זוהר שידור וידאו שהגיע מהמצפה המושפע. במשך 8 דקות, נצפתה דמות אנושית קבועה במקום הבזקי הכוכבים הרגילים. בחקירה שנפתחה הטכנאים דיווחו שמערכת המעקב האוטומטית התמקדה בטעות ב-NGC-132, וקיבלה אותות ממקור רדיו הממוקם במרחק 352 שנות אור. ד"ר שוקו סטירו הצהירה ש-17 חברי הצוות שבאחריותה הסכימו שהייתה נפילת מתח במשך שמונה דקות, והמערכת התייצבה מיד לאחר מכן. בהתאם לאמור לעיל הר טלפן היה אמור להישאר מושתק בכל הרשת. עם זאת, שידור תמונת וידאו מאותה נקודה גורם לנו לשקול את האפשרות שהד טלוויזיוני מסחרי הפריע לטלפן והחליף את אות מקור הכוכבים בשידור שלו עצמו. תופעות מסוג זה נרשמו בעבר ומיוחסות להחזרי טלוויזיה ברכס סיירה מאדרה דל סור.

בהיעדר אלמנטים נוספים, אנו מברכים אתכם בכבוד רב.

מ. פרי וא. גורט.

מקסיקו סיטי, 20 במרץ 1990."

חמישה ימים חלפו מאז התופעה במצפה. רעידות האדמה נמשכו בתדירות ובעוצמה גבוהות יותר. בהתחלה הסיסמולוגים של מקסיקו סיטי ייחסו את התופעה לסיירה מאדרה המוכרת. היה ידוע העתק שדרכו החליקו מעת לעת לוחות טקטוניים שיצרו אסונות בקנה מידה גדול. אבל אז הדברים השתנו. אזור נרחב של טלפן היה מוקף בחיישני רעידות וסיסמוגרפים. הצבא יצר מעגל כדי למנוע מסקרנים שהגיעו מכל עבר להתקרב למקומות מסוכנים. כעת כבר הייתה ודאות שנרשמת פעילות געשית תת-קרקעית משמעותית ושם הדברים ימשיכו כך, תהיה התפרצות. הגרפים הראו עקומה שתהפוך לאקספוננציאלית בתוך זמן קצר. תחילה רעידות האדמה חזרו על עצמן כל שתיים-עשרה שעות, אחר כך כל שמונה וכך הלאה. המצפה והאתר פונו ובמשקפות נראו רק אנשי טלוויזיה חמקמקים שלקחו סיכונים גדולים מדי.

לקראת השקיעה, שוקו ופדרו הציגו את תעודותיהם ולאחר הרבה עיקופים הורשו לעבור את המחסום כדי להתקרב להרים. במרחק כמה קילומטרים מטלפן הם ירדו מהדרך וחנו בערוץ נחל יבש בחיפוש אחר מחסה מהרוח שלעתים הפכה לסוערת.

חזרה לשמיים

לקראת חצות הרוח וגלי רעש האדמה פסקו. פדרו ניסה להתניע את מנוע המכונית, ללא הצלחה. הלילה החמים והיפה דחף אותם לעלות לעבר הדרך. אור הירח והכוכבים הספיק כדי לראות מבלי למעוד. ואז הם נעצרו בפתאומיות. כבלי המתח הגבוה, שהובילו חשמל לאזור, זמזמו בכבודות בזמן שפלטו זוהר כחלחל לאורך כל מסלולם. ומולם, הר טלפן הראה את צלילתו שטוף בהבזקים זוהרים. אילו היו בצפון העולם, היה אפשר להיות בטוחים שהזוהר הצפוני, בנפילה אנכית, רוקד ומשנה צבעים ללא הרף.

בזהירות הם התיישבו על כמה אבנים להתבונן במחזה ובמהרה הבחינו שאורות העיירה מהבהבים בקצב ההבזקים של טלפן. כשההר הגביר את בהירותו, העיירה נותרה סופית בחושך.

הם שבו לבחון את רעיונותיהם המבולבלים. שלט הרדיו יצר הרמוניה שהפעילה את מנועי הרדיו-טלסקופ אשר, בסריקת מקורות רדיו, נעצר בדיוק מול NGC-132 במרחק של 352 שנות אור, וקלט תמונות שנוצרו לפני 704 שנים, באותו מקום בדיוק. מה שקרה זה שהנקודה נכנסה לתהודה עם עצמה עד שסיבוב כדור הארץ הסיט את תחום הקליטה של הרדיו-טלסקופ, שמונה דקות מאוחר יותר. אבל לשם כך היה הכרחי שאכן יהיו שם לפני 704 שנים. הדבר האחרון היה בלתי ייאמן. אבל גם, יכול היה לקרות שהשלט הפעיל מגבר אנרגיה ענק שנמצא במצפה או בקרבתו. במקרה זה, הוא יכול היה להגביר את המיקרו-וולטים הבודדים של גלי המוח בתדירות של 16 מחזורים לשנייה בהתאם לאפקטים הסטרובוסקופיים שנצפו. כלומר, למגבר הייתה יכולת להקרין את הדימויים שאיתם עבדה באותו רגע מערכת עצבים קרובה, למשל זו של מי שחשב על תמונת הציידת. דימויים מוגברים כאלה יכלו להפריע לרדיו-טלסקופ. אנחנו יודעים שמגבר כזה הופעל תוך ביצוע ספיגה יונית שבסופו של דבר הזיז שכבות אוויר בצורת משבי רוח. מעבר לכך, ההפרעה החשמלית שגרמה הספיגה שלו שברה את ההתנגדות החשמלית בין לוחות גיאולוגיים וחשפה אותם למוליכות גבוהה יותר וגרמה לתזוזות ביניהם; מכאן רעידות האדמה. וכך, המגבר הופעל, אם כי מאידך בלתי אפשרי שהוא יהיה קיים. הקפיצה לעבר גם היא בלתי אפשרית, ובנוסף, בלתי ניתנת לדמיון כהשערה. הכל מסתכם בסתירה מההתחלה ועד הסוף.

טלפן הגביר את הבהירות שלו ככל שהתקרר השחר, וכשכוכב נוגה הופיע באופק התחילה להישמע שאגה שהלכה וגברה עד שהפכה לבלתי נסבלת. מגדלי המתח הגבוה התנדנדו ורבים נעקרו מבסיסיהם. פדרו ושוקו נצמדו לקרקע בזמן שהתחילו להרגיש רעידת אדמה חזקה. טלפן שחרר ברקים חזקים יותר ויותר עד שלפתע, פסגתו עפה כאילו הופצה... המצפה נעלם ובמהרה ההר נסדק כמו קליפת ביצה. רסיסים ענקיים נפלו סביבו ואז השתרר שקט.

מסה מתכתית ענקית החלה לעלות לאט מתוך מה שהיה ההר. זוהרת בלהבות בצבע משתנה עלתה גבוה יותר ויותר עד שהופיעה כדיסק ענק. אז החלה לנוע לכיוון הצופים המבוהלים. במשך זמן מה היא נעצרה מעליהם והם ראו בחללית את הסמל של קצלקואטל. לבסוף, הדיסק נסק בפתאומיות והתרחק לכיוון כוכב השחר. באותו רגע, הזיכרון העמוק של שוקו השתחרר והיא הבינה שהציידת השתחררה לתמיד מכלאה באבן.

יומו של האריה המכונף

לדני.

ציוד ותוכנות של מציאות מדומה נמכרו היטב. מבין הקונים, סטודנטים להיסטוריה ומדעי הטבע יצאו הכי נשכרים. אך הביקוש גבר גם מצד קהל רחב שהעדיף את מנת הבידור שהם העניקו על פני טיולים ארוכים בין הפירמידות המצריות או בין הצומח והחי של האמזונס. ניתן היה לערוך מסעות בודדים, בחברותא או מודרכים; עם זאת, רבים העדיפו להשתמש בבורר אפשרויות שהופיע בתנועת אצבע פשוטה. הקטלוג היה עשיר, החל מעיבודים של סרטים ישנים, בהם המשתמשים עצמם היו הדמויות הראשיות, ועד לעיבוד משחקי וידאו שאפשרו להילחם בחלל או לנהל רומנים עם הסמלים המגולמים של התקופה. זה היה כמו להשתתף בקומיקס או בסיפור מצויר מלא עם גירויים כה אמיתיים, שהתקפי לב הפכו לשכיחים כאשר חובבי אימה השתמשו בתוכניות שלא הומלצו על ידי הוועדה להגנת מערכת העצבים החלשה. המחשבים היו מסוגלים לטעון את התוכניות המופרכות ביותר ובאווירה זו הופיעו פיראטים שבאמצעות החדרת וירוסים וירטואליים גרמו להפרעות אישיות ותאונות פסיכוסומטיות. היה כה פשוט לחבוש קסדה וכפפות, להפעיל את המחשב ולבחור תוכנית, שילדים עפו על זה מדי יום בשעות המיועדות.

מחלקה של הוועדה להגנת מערכת העצבים החלשה

במחלקה כולם השתמשו בשמות קרב. זה היה נוהל סטרילי. אֶלְפָּא ארגנה את תכנית העבודה ופיקחה על הפרויקט, מתאמת פעילויות בין חברי צוות שהתגבש לאורך שנים. היא גויסה באלפים בזכות דרכה המיוחדת לאימון גולשים מעולים. בעוד מדריכים אחרים התעקשו על מאמץ גופני מתמשך, היא כינסה את תלמידיה באולם שבו הקרינה שוב ושוב את תמונות הסלאלום הענק או הקפיצה הלבנה הגדולה. לאחר הצגת הזירה והמסלול של כל תחרות, היא החשיכה את הכול וביקשה מהמשתתפים לדמיין שוב ושוב כל תנועה וכל תזוזה בשלג. לעתים ליוותה את האימון במוזיקה עדינה שלאחר מכן, בשעות השינה, מילאה את הבקתה. כך קרה שחלק מהם, מבלי שיצאו למסלולים לפני התחרות, נעו באותו יום כאילו תמיד חיו במקום.

טְנָטוֹר השלישי שמע על אלפא דרך הערה בסרטון וידאו המתמחה בספורט חורף. מסוקרן מהמקרה, הוא נסע לסילס מריה ושם יצר איתה קשר.

החבר האחרון שהצטרף היה עוֹקֵב, האחראי על צוות הטכנולוגיה המתקדמת. הוא, יחד עם חֶפְרָר ומגדלור, יצרו קבוצה שרק בזכות הטיפול של חֶלִינָה המדהימה, שהייתה מחוננת במיוחד ביצירת סביבות אנושיות רכות, יכלה להתחבר. ללא ספק טנטור השלישי, כמומחה לתקשורת, היה העצב המרכזי של פעילות שאלפא הגדירה בכל מקרה ומקרה, תוך שימת דגש על השגת יעדים ולוחות זמנים. הצוות הוגדר כמחלקה של הוועדה להגנת מערכת העצבים החלשה, והודות לכך שטנטור היה המנהל של המוסד, הקבוצה יכלה לפעול ללא זעזועים.

הפרויקט

בסוף המאה העשרים, מספר מדענים בהובלת פקיד אלמוני באונסק"ו, הגיעו למסקנה שתוך עשורים ספורים 85% מאוכלוסיית העולם תהיה אנאלפביתית תפקודית. הם חישבו שמיומנויות הקריאה הבסיסיות יעלמו תוך זמן קצר, ובמקביל המוני אדם יעברו בהדרגה מספרים, מגזינים ועיתונים לטלוויזיה, וידאו, מחשבים והקרנות הולוגרפיות. כשלעצמו, זה לא היווה בעיה גדולה מכיוון שהמידע המשיך לזרום בכמות גדולה יותר מאשר בכל תקופה אחרת ובמהירות גוברת. אך העלייה בנתונים לא-מוֹבְּנִים לא רק תשפיע על יחידים מבודדים אלא תשפיע על המבנים של כל המערכת החברתית. מנקודת המבט של ההתמחות, הפרספקטיבות היו מעניינות מכיוון שהן התנו עבודה אנליטית וצעד אחר צעד בהתאם לסכמה של תרשימי זרימה. עם זאת, חוסר היכולת ליצור הקשרים גלובליים קוהרנטיים יורגש באופן ניכר.

באותן תקופות חוסר האמון בסינתזות של המחשבה נהיה כל כך נפוץ עד שכל שיחה על נושאים כלליים, שנמשכה מעבר לשלוש דקות, כונתה בזלזול "אידיאולוגית". למעשה, כל ניסיון להגיע לתובנות גלובליות הסתיים בצורה עלובה. ניתן היה לשמור על רמת קשב רק בנושאים ספציפיים, ובמוסדות החינוך כמו גם בעבודה היומיומית חוזק הרגל זה. היסטוריונים למדו את סגסוגות המתכת של טבעות אטרוריה כדי להסביר

את תפקוד אותה חברה, ואנתרופולוגים, פסיכולוגים ופילוסופים שירתו מחשבים בניתוח דקדוקי. החיצוניות והפורמליות הנקודתית של החשיבה והרגש הייתה כזו שכל תושב חי תוך תכנון כיצד להיות אינדיבידואלי ומקורי באיזשהו פרט בלבד. כל זמן שהרפואה והבידור התקדמו, כל השאר היה משני; משני כמו גורלם של אותם עמים וקהילות שהתדרדרו בגלל חוסר הסתגלות לסדר העולמי החדש, משני כמו חייהם של הדורות החדשים שדיממו בתחרות נבזית בניסיון להשיג את האשליה קצרת הטווח שלהם. מלבד זאת, כבר עשורים שהיכולת לנסח תיאוריות מדעיות כלליות עוקרה וכל דבר הצטמצם ליישום טכנולוגיות שבדהרה צפופה, רצו בכל כיוון.

כך, פקיד אונסק"ו הגיש דו"ח וביקש תמיכה לחקור את הפתולוגיה החברתית הזו ואת מגמותיה בטווח הבינוני. מיד הוקצה לו תקציב משמעותי למחקר, אולי מכיוון שאלה שהחליטו על כך הבינו שמאמץ זה ישרת את שיפור טכניקות היעילות. הודות לאי הבנה זו ניתן היה לעבוד במשך שנים. לבסוף, הוועדה הוקמה כארגון פרא-תרבותי המוסמך להפיץ ולתת המלצות למדינות שדרך האומות המאוחדות תמכו באונסק"ו.

עשורים לאחר מכן, כשאונסק"ו נעלמה, הוועדה המשיכה לפעול מבלי לדעת היטב מי תמך בה. בכל מקרה, היא אופיינה כמוסד לתועלת הציבור הנתמך עולמית על ידי יחידים בעלי רצון טוב. הוועדה הפיקה דוחות שנתיים שאיש לא התייחס אליהם ברצינות, אך מעבר לפעילויות אלה היא כיוונה את מחקריה לפיתוח מודל של התנהגות אנושית נקייה מהקשיים שנראו גדלים מיום ליום. באותה עת הוועדה הסיקה שסוג של חינוך ומידע לא-מובנה כבר חוסם אזורים מוחיים מסוימים וגורם לסימפטומים הראשונים של מגפה נפשית שתהיה בלתי ניתנת לשליטה. היה על ה"פרויקט", כפי שכינו אותו יוזמיו, לשקול את האפשרות לייצר "נוגדן" המסוגל לשחרר את הפעילות המנטלית. אבל באותו זמן עדיין לא ידעו אם צריך לפתח הליכי אימון פיזיולוגיים, האם יש צורך בסינתזה של חומרים כימיים מועילים, או אם צריך להתמסר לתכנון מכשירים אלקטרוניים שיאפשרו להשיג את המטרה. מה שבטוח הוא שאט אט מיליוני יצורים חסומים זרמו אל סבך הפעילות הקולקטיבית. יצורים אלה, שהפכו ליותר ויותר מתמחים בתחומם ומסוגלים פחות ופחות להגות על חייהם, יגרמו בסופו של דבר לפירוק החברה כולה שכבר, ללא מטרה כלשהי, תתפתל בהתאבדות, נזרזה ופסימיות גוברת.

אותו פקיד אלמוני, לפני מותו, נשא את השם טנטור הראשון והותיר את הפרויקט בידי עוזריו הקרובים.

החומר של הקוסמוס

כאשר פני עולם זה החלו להתקרר, הגיע חלוץ ובחר את מודל התהליך שהיה אמור להחזיק את עצמו. הדבר שהכי עניין אותו היה לתכנן מטריצה של n אפשרויות פרוגרסיביות מתפצלות. אז, הוא יצר את התנאים לחיים. עם הזמן, הקווים הצהבהבים של האטמוספירה הפרימיטיבית הפכו לכחולים והמגנים שהגנו על העולם החלו לפעול בטווחים קבילים.

מאוחר יותר, המבקר צפה בהתנהגויות של המינים השונים. חלקם התקדמו ליבשות והסתגלו אליהן בזהירות, אחרים נסוגו בחזרה לימים. יצורים רבים מסביבות שונות נכחדו או המשיכו בהתמרתם הפתוחה. כל מקריות כובדה עד שלבסוף הזדקף יצור בעל ממדים חייתיים בינוניים שיכול ללמוד באופן מובהק, מסוגל להעביר מידע ולאחסן זיכרון מחוץ לתחום המיידית שלו.

מפלצת חדשה זו עקבה אחר אחת מתבניות האבולוציה המתאימות לכוכב הכחול: זוג זרועות, זוג עיניים, מוח מחולק לשתי אונות. בה כמעט הכל היה סימטרי באופן בסיסי כמו המחשבות, הרגשות והמעשים שהיו מקודדים בבסיס המערכת הכימית והעצבית שלה. עדיין יידרש זמן מה להרחבת אופק הזמניות שלה וליצירת שכבות הרישום של המרחב הפנימי שלה. במצב בו היא נמצאה, בקושי יכלה לדחות תגובות או להבחין בין תפיסה, חלום והזיה. תשומת הלב שלה הייתה תעיה, וכמובן, היא לא הרהרה על מעשיה שלה כי לא יכלה לתפוס את טבעם הפנימי של העצמים איתם התקשרה. פעולתה עצמה נראתה ביחס לעצמים המרוחקים במגע, וכל עוד המשיכה להחשיב את עצמה כהשתקפות פשוטה של העולם החיצוני לא יכלה לפתוח דרך לכוונתה העמוקה המסוגלת לשנות את תודעתה עצמה. בלכידה ובריחה היא עיצבה את רגשותיה הראשונים שהתבטאו במשיכה ודחייה, כאשר הדו-קוטביות המגושמת והסימטרית הזו, שכבר הותוותה במינים הקדומים, משתנה לאט מאוד. בינתיים, התנהגותה הייתה צפויה למדי, אך יגיע הרגע שבשינוי עצמי היא תקפוץ לעבר אי-דטרמיניזם ומקריות.

כך, המבקר ציפה ללידה חדשה במין זה שבו זיהה את הפחד מפני המוות ואת הסחרור של זעם ההרס. הוא היה עד לכך שיצורים אלה רטטו מהזיית האהבה, כיצד הם התייסרו מהבדידות מול היקום הריק, כיצד הם דמיינו את עתידם, כיצד נאבקו לפענח את עקבות ההתחלה אליה הושלכו. בזמן כלשהו, מין זה העשוי מהחומר של הקוסמוס ייצא למסע לגילוי מקורו ויעשה זאת בהליכה בדרכים בלתי צפויות.

המרחב הווירטואלי הטהור

באותו יום, טנטור השלישי היה אמור לבחון את החומר החדש שסופק על ידי עוקב. הוא הלך לחדר אקוסטי שאין בו הד או החזרות, וכשנכנס אליו הבחין בדרגש הבדיקות המבריק במרכז החלל הריק. עם בגדיו הצמודים, קסדה, כפפות ומגפיים קצרים, הוא הרגיש כמו אופנוען מצופה אלומיניום. תחילה הוא נשכב בנחישות אבל אז בחר בתנוחה אחרת שבה המתקן הסתגל אליו כמו מושב קפיצי, מוטה מעט לאחור.

הוא עמד לצפות פנים אל פנים בטבעה של תופעה חדשה ללא ההקרנות של התוכניות המלאכותיות. בכל מקרה ומקרה, גופו יספק את הדופק והאותות שימלאו סביבה ללא הפרעות חיצוניות. ואם הכל יעבוד כשורה, הוא יצפה במרחב המנטלי שלו מתורגם הודות לטכנולוגיה של המרחב הווירטואלי. זו הייתה הנקודה שממנה הפרויקט ימצא את הדרך להתממש.

הוא הוריד את המשקף ונותר בחשכה. כשנגע במקש בקסדה הוא הפעיל את המערכת ובהדרגה הופיעו קווי מתאר מוארים שמסגרו את הצד הפנימי של המשקף. זה היה מסך הממוקם עשרים סנטימטרים מעיניו. לפתע, גופו הופיע צף בתוך חלל כדורי מראתי. הוא הזיז את מבטו לכיוונים שונים והצליח להתבונן בדיוקנות. האפקט שנוצר לא נראה לו בעל ערך מיוחד בהתחשב בכך שעצבי העיניים שלו העבירו אותות לממשק שהתחבר למעבד המרכזי. כשהזיז את עיניו ימינה, התמונות נעו בכיוון ההפוך עד שתפסו את מרכז הראייה; כשעשה זאת כלפי מעלה ההקרנה ירדה, וכך בכל שילוב שניסה. כשהביט על קצה המגף הימני שלו, הוא כיוון את ראייתו במאמץ עדין לחדור לפרטים, ואז הזז את האובייקט יותר ויותר עד שתפס את כל המסך. אחר כך, תוך שחרור העדשה, הוא נסוג עד שראה את עצמו כנקודה קטנה זוהרת במרכז הסביבה המראתית. התוכנה האופטית הייתה בעלת הגדלה ורזולוציה כמו של המיקרוסקופים האלקטרוניים הטובים ביותר, ועד עכשיו, החדירה של הטלסקופים המכוונים ביותר, חסרת תועלת מכיוון שלא ניתן היה לראות דבר מהעולם האסטרונומי בתוך חלל ההקרנה שסופק על ידי הקסדה.

היום הכל יכול להשתפר במקרה שהחיישנים שעוקב פיזר בצד הפנימי של הבגדים הרגישים יפעלו כנדרש. המידע היה אמור להופיע על המסך בהתאם לדחפים העצביים שהפעילו נקודות שונות בגוף. הוא נגע במקש השני שממוקם בקסדה ומיד טור אלפאנומרי החל לנוע בצד השמאלי של המשקף בזמן שבפינה הימנית הופיע מלבן זעיר שבו בלטה ידו נשענת על הקסדה. הוא הוריד את הזרוע לאט והטור המשיך למסור מידע בעוד שבמסגרת, תרשים זרועו נע כלפי מטה. הוא בלע רוק ושוב הנתונים המשיכו בטור. במסגרת הופיע פנים פיו ואז הוושט נע בעדינות. בניסוי חדש הוא נזכר בחלינה והמלבן הראה את לבו פועם במהירות גבוהה מהרגיל; אחר כך הריאות התרחבו מעט ואיבר המין הופיע כשהוא נוטה לצבע אדמדם עדין. הטור, בתורו, דיווח על תופעות שונות בתוך הגוף: לחץ, טמפרטורה, חומציות, בסיסיות, הרכב אלקטרוליטים בדם ומסלול דחפים.

הוא התארגן תוך מיקוד מבטו ישר לפנים וחזר להופיע על המסך, תלוי בחלל הכדורי. היה ברור שהוא רואה את עצמו מנקודת תצפית חיצונית, מעט מעוותת, כפי שקורה כשמסתכלים במראה קעורה. אז הוא החל לנשום לאט ועמוק. תוך זמן קצר, החיישנים עקבו אחריו. רגע אחר כך הוא האט את קצב הנשימה והפך אותו דומה לזה של שינה עמוקה וכך, בהדרגה, הוא צפה כיצד הדימוי של עצמו התקרב עד שהופיע מחוץ למסך, מתקרב יותר ויותר לעיניו עד שבנגיעה בהן נעלם במיזוג שקוף. אבל אז הכל נותר בחשכה, כאילו המערכת כבתה. הוא מתח זרוע והסביבה השחורה נראתה כאילו נקרעה בגזירה וחשפה אור רחוק. בדמיונו הוא התקרב לאור בעוד שבשולי המשקף הטור והמסגרת ציינו את השינויים הפיזיים שהתאימו לתהליך המנטלי שלו. בדרך זו הוא התאמץ להרגיש שהוא מתקדם במפתלים החומריים של המרחב הווירטואלי.

במחילה החשוכה למחצה המוזרות החלה להתפוגג כי הוא זיהה את הממד החי של המערות החצובות בהרים, את הריחות הלחים המעוררים זיכרונות של רגשות מהנים, את ההתנגדויות של האבן, את המרקמים

והמרחקים של החפצים. במחווים הוא ראה הליכה איטית ואת הרצף של אזורים שונים בגופו ככל שאלה נכנסו לפעולה. מולו, הופיעה דמות מכוסת ברדס אך במהרה הוא הבחין במסגרת שדימוי זה היה התרגום של תנועות קטנות של שרירי הלשון במערת פיו. כשצמצם את עיניו הוא ראה אורות מסביב אך הבין שמדובר בפריקות עצביות פשוטות מוגברות המגרות את שרירי העפעפיים. הבגדים הרגישים זיהו היטב את התנועות האינפיניטסימליות של הגוף שהתאימו לדימויים המנטליים. המצב, בכל מקרה, היה הזוי. הדמות מכוסה בברדס הציעה כלי קיבול והוא לקח אותו בידיו, מיהר לשתות את תכולתו והרגיש אותה יורדת בגרונו באותה ממשות שיש למים צוננים בצחיחות המדבר. באותו רגע, הוא היה מוכן בשביל לחצות את המערה ולצאת למרחב החיצוני...

הוועדה מתארגנת

לאחר מותו של טנטור הראשון, פרץ משבר חמור בוועדה. כל החברים הסכימו שההתנהגות האנושית הידרדרה בהדרגה בהיבטים רבים. הם גם הכירו בכך שההתפוצצות הטכנולוגית סיפקה מדי יום אפשרויות חדשות.

שתי עמדות התנגשו בפרשנות העובדות. מצד אחד ה"מדעניים" הסבירו שחזרה על עצמן של התנהגויות חברתיות משנה את אזורי העבודה המוחית של הקבוצות האנושיות. זה יוצר סוג של רגישות ותפיסה של התופעות. כתוצאה מכך, הן מנהלי החברות והן מעצבי דעת הקהל שלהם, כיוונו את התהליך החברתי בהתאם לקודים שבהם הם התחנכו. בצורה זו המחנכים שכללו את החינוך וההוראה במעגל קסמים שהזין מחדש את אמונותיהם הייחודיות. ה"מדעניים" טענו ששינוי כיוון הוא בלתי אפשרי בתוך תהליך מכני שהם כינו "המערכת", והם עמדו על תזה אינשטיינית ישנה שטענה: "בתוך מערכת שום תופעה לא יכולה להוכיח את תנועתה". הם תמיד הציגו את הדוגמה של אותו מורה ותיק, שלפיה נוסע בקרון של רכבת שנעה במהירות של 120 קילומטרים לשעה, אילו קפץ במקומו לא בשל כך נחת בקרון אחר של הרכבת. במערכת אינרציאלית, בין אם מדובר ברכבת פרהיסטורית או ברכב חלל, הקפיצה בתוך אותה מערכת לא הייתה חשובה. היה צריך להשתלט על הנהגת הרכבת או החללית כדי לשנות את כיוון התנועה.

לזה ענו ה"היסטוריונים" באומרם שאלה שייקחו את ההנהגה של המכשיר, יסיטו אותו בהתאם לכללים שבהם הם התחנכו, ושאלו: "מה ההבדל בין המנהיגים הקודמים לחדשים אם כולם פועלים מהנופים שבהם התעצבו, מאזורי המוח הפעילים ביותר שלהם? ההבדל יהיה רק באינטרסים פרטיים בין אנשים המודאגים מניהול הרכב הנע". בהתאם לכך, ה"היסטוריונים" הימרו על תהליכים רחבים יותר בהשראת רגעים היסטוריים שונים שבהם, מסיבות הישרדות, יצורים חיים שינו את הרגליהם והשתנו. אבל הם גם הכירו בכך שמינים רבים נעלמו בגלל קשיים בהסתגלותם.

זה היה ויכוח שלא נגמר לעולם. במצב עניינים זה נכנס לתפקידו בוועדה טנטור השני, שנבחר בזכות מרחקו השווה מהעמדות המתנגשות.

טנטור השני כיוון את הפרויקט למחקר של התוצרים האנושיים הטובים ביותר שבהם הן ה"מדעניים" והן ה"היסטוריונים" הסכימו. במשימה זו הוא השיג אוסף עצום של ידע מדעי ואמנותי שהשיגו שיפור בתהליך האנושי והכשירו אותו להתגבר על כאב וסבל. באמצעות הנהלת הוועדה הוא נתן דחיפה חזקה לבחירת הצוות שהיה צריך להכשיר את המחזורים החדשים ברעיונות הפרויקט. הייתה זו משימה קשה שהוא נטל על עצמו באופן אישי, באיתור אנשים המסוגלים לצאת מהאמונות והתבניות שנקבעו ב"מערכת", ושניהלו את חייהם על בסיס ערכים והתנהגויות לא טיפוסיות לפי נקודת המבט המקובלת של היעילותנות הרווחת. כשכוח האדם המיוחד הזה היה מוכן הוא קרא לארגון "הוועדה להגנת מערכת העצבים החלשה" ופיתח את פעילויותיו כמוסד המוקדש להצלה והגנה על אנשים בלתי כשירים אינטלקטואלית מבחינת הסתגלותם ל"מערכת". מצד שני, הוא חילק את הוועדה למחלקות מתמחות ובאחת מהן, הפיק חומר חינוכי עבור הבלתי מסתגלים מכל קצוות תבל. במקביל, הוא פיתח תוכנות הגנה ואנטי-וירוס, עבור חברות התכנות שנלחמו נגד האקרים.

טנטור השני התמקם במסופוטמיה כדי לבצע מחקר שדה ומשם שמר על קשר מתמיד עם מטה הוועדה. אבל יום אחד, כשנע בין נהרות החידקל והפרת, אותותיו פסקו. כעבור שעות ספורות מגדלור וחפרפר הגיעו

למקום, כצוות חילוץ, אך מצאו רק את רכבו, מכשירי המדידה שלו וגביש מידע. מאותו רגע, לא היו עוד ידיעות באשר לגורלו.

הדמויות החיות

טנטור השלישי נעצר במערה. הוא היה מוכן בשביל לצאת למרחב החיצוני. "איזה מרחב חיצוני?" שאל את עצמו. הלא היה מספיק להסיר את הקסדה כדי למצוא את עצמו יושב בחדר האטום להפרעות. כשהוא מהרהר בספק הזה הוא נזכר בהיעלמותו של טנטור השני, ובמידע הלא קוהרנטי שמסר הגביש כשהופעל: הולוגרמה מונוטונית שבה החוקר הופיע, שר בקינה ארוכה. זה היה הכל. אבל הוא גם נזכר בקולו של מורו. הוא חש את השירים שלפני זמן רב מורו גרם להם להתנופף כרוח ים; שמע את מוזיקת המיתרים ואת צליל הסינטיסייזרים; ראה את הבדים הזוהרים ואת הציורים שגדלו על קירות המנגן הגמיש; נגע שוב בעורו בפסלים הרגישים... ממנו הוא קיבל את הממד של אותה אמנות שנגעה במרחבים העמוקים, עמוקים כמו עיניה השחורות של חלינה, עמוקים כמו אותה מנהרה מסתורית. הוא שאף עמוק והתקדם לכיוון היציאה מהמערה.

היה זה ערב יפה, בשלל מרהיב של צבעים. השמש האדימה את קווי ההרים בעוד שני הנהרות הרחוקים התפתלו בזהב וכסף. כך, טנטור השלישי צפה באותה סצנה שההולוגרמה הראתה באופן חלקי.

הנה שם עמד קודמו, שר אל עבר המסופוטמיה:

"הו אבי, הבא מהנסתר את האותיות הקדושות.

קרב את המעיין ההוא, בו תמיד יכולתי לראות את הענפים הפתוחים של העתיד!"

ובעוד השיר הדהד בהדים רחוקים, הופיעה בשמיים נקודה שהתקרבה במהירות. טנטור כיוון את הזום למרחק ואז ראה בבירור כנפיים וראש של נשר; גוף וזנב של אריה; מעוף של ספינה מלכותית; מתכת חיה; מיתוס ושירה בתנועה שהחזירה את קרני השמש השוקעת. השיר המשיך בעוד הדמות המכונפת פרסה את רגלי האריה החזקות שלה. אז השתרר שקט והגריפון השמימי פתח את מקור השנהב העצום שלו כדי להשיב בצווחה שהתגלגלה בעמקים והעירה את כוחות הנחש התת-קרקעי. כמה סלעים גבוהים נסדקו והעלו בנפילתם ענני חול ואבק. אבל הכל נרגע כאשר החיה נחתה בעדינות. במהרה רוכב קפץ ממנה וניצב מול האיש שהודה על הנוכחות המצופה של אביו.

והרוכב הוציא, משק שהוחזק על הגריפון, ספר גדול, עתיק כמו העולם. אחר כך, ישובים על הקרקע הסלעית והרב-גונית, אב ובן נשמו את השקיעה; הם התבוננו זה בזה ארוכות וכך, מוכנים, פתחו את הכרך הישן. בכל עמוד הם הציצו אל הקוסמוס; באות אחת ראו את תנועת הגלקסיות, את צבירי הכוכבים הפתוחים. האותיות רקדו במגילות העתיקות ובהן נקרא מהלך הקוסמוס.

כעבור זמן שני האנשים (אם אכן היו אנשים) נעמדו על רגליהם. המבוגר יותר, עם בגדיו הארוכים רפויים ומשוחחרים לחסדי הרוח, חייך כפי שאיש לא יכול היה לחייך מעולם בעולם הזה. בלבו של טנטור השלישי נשמעו מילותיו: "מין חדש יפתח ליקום. ביקורנו הסתיים!" ושום דבר יותר.

שום דבר יותר.

מול עיניו של טנטור היו הנהרות שהתפתלו בזהב וכסף והפכו לרגעים לענפי העורקים והוורידים שהשקו את גופו. במלבן של המשקף הופיעו ריאותיו שהסגירו את נשימתו המתנשפת, מה שגרם לו להבין מהיכן באו כנפיו המתנופפות של הגריפון. ובאזור בזיכרונו ידע למצוא את הדימויים המיתיים שראה מגולמים במציאותיות כה רבה.

הוא החליט לחזור למערה בזמן שצפה בשרשרת האלפאנומרית שנעה בשולי המסך. מיד המלבן הראה את התנועה שדימויו השרו באופן אינפיניטסימלי על רגליו וכך חדר למערה. "אני יודע מה אני עושה" חשב, "אני

יודע מה אני עושה!" אבל המילים האלו שנאמרו לעצמו הדהדו בחוץ, הגיעו לאוזניו מבחוץ. כשהביט בקיר הסלעי שמע משפטים שהתייחסו אליו... הוא שבר את מחסום האזכורים שבהם מתערבבים החושים השונים; אולי בגלל זה נזכר באותו שיר שדקלם מורו:

"A noir, E blanc, I rouge, U vert, O bleu:
voyelles Je dirai quelque jour vos naissances latentes."⁵

אחר כך ראה אבן שפתחה את קצותיה כמו פרחים צבעוניים ובקלדוסקופ הזה הבחין שהוא שובר את מחסום הראייה. הוא חצה כל חוש כפי שעושה האמנות העמוקה כשהיא נוגעת בגבולות המרחב של הקיום.

הוא משך את קסדתו למעלה ומצא את עצמו בחדר האטום, אבל הוא לא היה לבד. מסיבה כלשהי, המחלקה כולה הקיפה אותו. חלינה נשקה לו בעדינות בזמן שחוסר הסבלנות של הקבוצה הורגש בחוזקה.

"לא אגיד כלום!" היו מילותיו הנסערות של טנטור. אבל אחר כך הסביר שהוא יתחיל מיד לערוך דו"ח שלא יובא בפני האחרים עד שכל אחד יעשה את חלקו. כך נקבע שאחד אחר השני, כל חברי המחלקה יטיילו במרחב הווירטואלי הטהור. בסוף התהליך, ייערכו נתונים נקיים מהשפעות הדדיות ואז אפשר יהיה להתחיל בדיונים. כי אם יקרה שכולם יזהו את אותו נוף במרחב הווירטואלי הטהור, הפרויקט יוכל להתממש. איך זה יגיע לכל העולם? כפי שהגיעה כל טכנולוגיה. בנוסף, ערוצי ההפצה היו פתוחים על ידי אותה רשת של אנשים יוצאי דופן שהייתה מעבר לקליפה החיצונית שאליה צומצם האדם. עכשיו הוא ידע שהוא קיים, שכל האחרים קיימים ושזה היה הדבר הראשון בסולם ארוך של עדיפויות.

לא לתמיכה במושבות בכוכבי הלכת!

"בוקר טוב גברת ווקר."

"בוקר טוב מר הו."

"אני מניח שראית את הדו"ח של הבוקר. כן, כמובן. אני גם מניח שבדיון היומי החלטת להשפיע בנושא מושבות כוכבי הלכת."

"אכן כך, מר הו. אכן כך. אף אחד בכדור הארץ הזה לא יתמוך בשום מאמץ, עד שתיפסק המפלצתיות שאפילו אדם אחד ימצא מתחת לרמות החיים שכולנו נהנים מהן."

"כמה משמח אותי לשמוע אותך, גברת ווקר. כמה אני שמח! אבל תגידי לי, באיזה רגע הכל התחיל להשתנות? ... מתי הבנו שאנחנו קיימים ושעל כן, אחרים קיימים? כרגע אני יודע שאני קיים, איזו טיפשות! לא כן גברת ווקר?"

"זו לא טיפשות. אני קיימת כי אתה קיים ולהפך. זוהי המציאות, כל השאר זו טיפשות. אני חושבת שהבחורים של... איך זה נקרא? ... משהו כמו 'האינטליגנציה הטיפשה'?"

"הוועדה להגנת מערכת העצבים החלשה. אף אחד לא זוכר אותם, לכן הקדשתי להם שיר."

"נכון, נכון. טוב, הבחורים הצליחו לסדר את הדברים בבהירות. באמת שאני לא יודעת איך הם עשו את זה, אבל הם עשו את זה. אחרת היינו הופכים לנמלים, או דבורים, או טריפנוס מלנכוליקוס! לא היינו מבחינים

⁵ בחלק הראשון של שירת ארתור קמבו:

"א שחור, א לבן, אי אדום, או ירוק, או כחול:
תנועות, יום אחד אומר את לידתכן החבויה."

בכלום. לפחות למשך זמן מה; אולי אנחנו לא היינו חווים את מה שאנחנו חווים. אני רק מצטערת על קלוטילדה ודמיאן וכל כך הרבה אחרים שלא הספיקו לראות את השינוי. הם היו באמת מיואשים ומה שהכי חמור הוא שהם לא ידעו למה. אבל הבא נביט אל העתיד."

"אכן כך, אכן כך. כל הארגון החברתי, אם אפשר לקרוא לזה כך, קורס. בזמן כל כך קצר הוא מתפרק לחלוטין. זה לא ייאמן! אבל המשבר הזה שווה את זה. חלק נבהלים כי הם חושבים שהם עומדים לאבד משהו, אבל מה הם יכולים לאבד? כרגע אנחנו מעצבים חברה חדשה. וכשנסדר היטב את הבית שלנו, נעשה קפיצה חדשה. אז כן יבואו מושבות בכוכבי הלכת והגלקסיות והאלמוות. לא מדאיג אותי שבעתיד ניכנס לטיפשות חדשה כי כבר נהיה גדולים יותר, וכנראה שהמין שלנו מסתדר דווקא ברגעים הכי קשים."

"הם התחילו עם תוכניות המרחב הווירטואלי. הם בנו אותן בצורה כזאת שכולם רצו להתחיל לשחק, ופתאום, האנשים הבחינו שהם לא דמויות שטוחות גזורות. הם הבינו שהם קיימים. הילדים היו השמרים של משהו שבוודאי היה קורה, אחרת לא מוסברת מהירות העניין. האנשים לקחו הכל בידיים שלהם, בטח! הסוף של הסיפור היה מדהים מכיוון ששמונים וחמישה אחוז מאוכלוסיית העולם, או שחלמו או שראו את האריה המכונף, וגם שמעו את דברי המבקר כשחזר לעולמו. אני ראיתי אותו, ואת?"

"אני חלמתי עליו."

"זה אותו דבר... מכיוון שזו הפעם הראשונה שאנחנו מדברים, האם יהיה זה מוגזם אם אבקש ממך טובה גדולה?"

"קדימה, גברת ווקר. אנחנו חיים בעולם חדש ועדיין קשה לנו קצת למצוא צורות חופשיות של תקשורת אישית."

"האם תקריא לי את השירים שלך? אני מניחה שהם לא יעילים, שרירותיים, ומעל הכל, מנחמים."

"אכן כך, גברת ווקר. הם לא יעילים ומנחמים. בקרוב אקריא לך אותם. שיהיה לך יום נפלא."

2	סיפורים קצרים.....
3	בית מעבר.....
4	הדממה הגדולה.....
5	הקלד את התשובה!.....
7	המדורה לשריפת גופות.....
8	מלח בעיניים, קרח בכפות הרגליים.....
10	חיבורים.....
11	קאונדה.....
14	פמפלט בקצב הטנגו.....
19	תיק פו.....
23	בדיות.....
24	תוכנה וחומרה.....
30	הציידת.....
35	יומו של האריה המכונף.....